Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1629 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 16 ՅՈՒՆԻՍ 1904 — 29 ՅՈՒՆԻՍ 1904 Ն.Տ.

10 ՓԱՐԱ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, ԳԱԳ. ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ
ارمنیجه سورهانتاق غزته‌سی صاحب امتیازی د. جیوه‌لك
باب عالی جاده‌سی نومرو ۲۰
DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ ԱՐԵՒԱԼՈՅՍԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը ԿԱՆԽԻԿ Ղշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ
12 ամիսը կանխիկ Ղրշ. 100
6 » « » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ
12 ամիսը ԿԱՆԽԻԿ Ֆրք. 22
6 » » » 11

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒԻ
ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՅ
10ԻՆ 20ԻՆ ԵՒ 30ԻՆ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղշ. ½
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

ՕՐԱՑՈՅՑ ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ
1904
ՀԻՆ ՏՈՄԱՐ — ՅՈՒՆԻՍ 16 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
ՆՈՐ ՏՈՄԱՐ — ՅՈՒՆԻՍ 29
ՏԱՃԿԱԿԱՆ. — 1322 ՌԷՊԻ ԻՒԼ ԱԽԸՐ 15
ԿԷՍ ՕՐ. — Ծագ. 4.32 Մուտ. 4.19

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՇԷՆՔԸ
ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՐԾԻՔ

Լրագրական վիճաբանութիւնն ալ իր կանոնը եւ պայմանը ունի վերջապէս։ Եթէ թերթերը բացարձակ մեր անձնական տեսակէտները ըլլային, —ինչպէս կ'ըլլայ սեւէ չէնք մը գեղին մը—ինչ որ կը խօսէինք տուներու, օրհնութեններուն մէջ անանք կը հանէինք նախ լրագրական բեմի վրայ։ Սակայն այդ բեմին տակ հանրութիւն մը կայ որ կը պահանջէ մեզմէ առնել նոյն այդ բեմին վրայ այն ամէնը ինչ որ իր ընկերական կեանքին, իր վիճակին հետ ուղղակի կապ մը ունի եւ անմիջական պէտքէ մը յառաջ եկած է.—գա թէ ամէն մարդ անաչառութեամբ իր գիտելը պիտի ցնցէ ու անդին դառնայ։

Ինչպէս ամէն ճիւղի լրագրութեան մէջ ալ յառաջադիմութիւններ կան այսօր, այնպէս որ անկարելի կ'ըլլայ մեզի պարզ բառերով, կամ անձնական հայեցներու եւ նկատումներու վրայ հիմնուած խնդիրներով յիշել թերթերու սիւնակները։ Այս քանի չէ սակայն որ չեն գտնուիր նաեւ թերթեր ալ, որոնք առաւ անձ ունին եւ կրնան այդ ընդարձակ պարագաութեան մէջ, մեզ ալ սոր անոր հոգը կամ հետաւոր կամ մօտաւոր մէկ այդ գործին ջատագովականը կամ պաշտպանողականը ընելու։ Անցնինք առանց եւ գանք հիմայ բուն խնդրոյն։ Քանի մը շաբաթ առաջ, Միքայէլ էֆ. Թօկըրեանի մասնաւոր աւերն Հիւանդանոցի արդի չէնքին անկատարութիւն մը ըսելով, պէտքերուն եւ արդի պայմաններուն տեսակէտով անբաւական գտած էինք։ «Արեւելք»ի մէջ երեւցած մէկ քանի տող դիտողութեան վրայ, ընդարձակ յօդուածով մը մանրամասն բացատրութիւններ տուինք ճշդելով իրողութիւնները եւ պատասխանատուները։ Դարձեալ տարակուսութիւն անհիմ գրիչներէ, մինչեւ որ ճարտարապետ Կիւրեղեան էֆէնտի յօդուածով մը հրապարակ ելաւ եւ զարմանալի է որ քանի մը չգրեց մեր ըսածին հակառակը հաստատող։ Հիմայ այդ յօդուածին հիւանդանոցի չինութեան վերաբերեալ մասերուն վրայ մեր պատասխանները կը գրենք, աւելի համոզիչ եւ վճռական ըլլալու համար, թէեւ ակամայ, որովհետեւ անցողաբար ըրած մեր մէկ դիտողութենէն ետքը միայն չուներինք բնաւ այսքան երկարելու գործը, քանի որ նկատառում մըն ալ չկար անոնց դէմ որոնք ալ հեռ են այսօր, սակայն կարելի չէր նաեւ անտարբեր դիտել այն պնդումներուն առջեւ զոր կ'ընէ «Արեւելք» անպատճառ պատասխանելու համար Կիւրեղեան էֆ.ի։

Սակայն միեւնոյն առեն կ'ըսենք թէ այս վիճաբանութիւնն է անհատական որ հանրութեան մէկ անմիջական պէտքը չլրացներ. թէ ինչո՞ւ համար անհատական պատճառները։

Ահա 15 տարի առաջ հիւանդանոցը չինուեր է Եէտի-Գուլէի դուրսը եւ հազարաւոր ոսկի ծախսուեր է, առանց հանրային չէնքի, ազգային հաստատութեան մը չինութեան պահուն ի գործ դրուելիք պայմանները նկատողութեան առնելու. չինութիւնը յանձնուեր է ճարտարապետի մը որ ուղածին կամ գիտցածին պէս գործը աւարտեր է. հիմայ 15 տարի վերջը այս չինութեան վրայ վիճաբանելէն ինչ օգուտ յառաջ պիտի գայ, հաստատութիւնը քանդելու եւ նոր մը չինելու միջոց կա՞յ, ո՞վ կը խորհի այսպիսի բանի մը վրայ, բայց քանի որ Կիւրեղեան էֆ.ի գրածին իմաստը խեղաթիւրելով իրենց ուզած կերպով կը գործածեն եւ մեզի ալ հրաւէրներ կ'ուղղեն բան մը ըսելու, պէտք կ'ըլլայ հարկաւ որ գրենք ճշմարտութիւնը։

Մենք պիտի ըսենք որ նոյն իսկ Կիւրեղեան էֆ. որ այնքան ուշադրութեամբ պատրաստած էր Հիւանդանոցի երրորդ թեւին յատակագիծը, միեւնոյն ուշադրութեամբ չէ հետեւած լրագրաց մէջ այս մասին գրուածներուն։ Օրինակի համար, «Բիւզանդիոն» հաստատելով մեր քննադատութեանց ճշդութիւնը ըսաւ թէ, Հիւանդանոցը չինուած առեն այնքան գործնականութիւն կար, որ Թօկըրեան էֆ. հարկադրուեցաւ 300 ոսկի ծախսել եւ այդ գործնականութիւնը դարմանել եւ դիւրելին ու մանաւանդ դարմանելին այն է որ այս պարագային մէջ չի դիմեր իր ճարտարապետին, որուն յանձնուած էր Հիւանդանոցի չինութիւնը, այլ յայն ճարտարապետ մը կը գտնէ եւ անոր կատարել կուտայ այս գործը. ուրեմն Թօկըրեան էֆ. ինքն ալ յստակօրէն եղած էր անոր յանձնած գործին մէջ։ Այս պարագան բաւական է աւելի ապացոյց չփնտռելու։ Հիմայ ժամանակագրական այս ճշդութեան առջեւ, ինչ կարծէք որ գրէ Կիւրեղեան էֆ. «Կ'ըսէ որ ես անցեալ տարի տեսայ այցելելու մը հետ Հիւանդանոց գացի, սակայն «չփտախանք ճեմիչներու հոտէն» ո՞ր պիտի փոխելէն սակայն, տասը տարի է որ չինուեցան այդ ճեմիչները եւ դարմանուեցաւ այդ գործնականութիւնը, լաւ կարդացէք լրագրաց գրածները, ձեր այցելած միջոցին այդ վիճակը չկար նոյն իսկ քանի մը տարի առաջ ալ չկար։

Վիճաբանական մասը մէկ կողմ, գանք արուեստական մասին։ Կիւրեղեան էֆ. կ'ըսէ որ Հիւանդանոցի մը անհրաժեշտ պէտքը օդը եւ առողջապահութիւնը գլխաւորաբար չեւէ եւ Գիտութիւնը իրաւամբ այսպէս կ'ըսէ, սակայն արուեստը որ պիտի լրացնէ գիտութեան պահանջը, կ'ըսէ որ ան է չէնք մը իր նպատակին եւ գործածութեան պէտքին համեմատ դիւրութիւններ, յարմարութիւններ եւ պատշաճութիւններ պիտի ունենայ. եւ անհրաժեշտ այս կէտերուն մէջն է որ արուեստին նրբութիւնը եւ ճարտարութիւնը պիտի գտնուի եւ երեւան պիտի գայ։ Սովորական բնակարաններու համար իսկ այս պայմանները կը փնտռուին, արուեստին կատարելութեանը համար, ուր կը մնայ հիւանդանոցներու մէջ, ո՛ւր պէտքերը եւ պայմանները շատ աւելի են։

Սակայն նոյն իսկ ընդունելով Կիւրեղեան էֆ.ի գրածը, որ կ'ըսէ թէ օդը առատ կերպով կայ Հիւանդանոցի մէջ, կը հարցնենք.—Եէտի Գուլէի այդ բաց դաշտին մէջ, ուր բնակութիւններ կամ չէնքերու խճողում չեն երեւիր, օդի առատութենէն զատ աւելի ինչ կարելի է գտնել։ Մենք ըսինք արդէն թէ Հիւանդանոցը խուզար եւ առատ չէնք մըն է, բնականաբար այս խուզար չէնքին մէջ շատ օդ պիտի գտնուի, սակայն Հիւանդանոցը չինող ճարտարապետին պահանջքն կողմը անցնելու ինչ պատճառ կայ։ Եթէ կայ տարակուսութեան բաժին մը, այն ալ կը վերաբերի հանդուցեալ Պէշեան ամիրային եւ Տնտեսներուն, որոնք Կիւրեղեան էֆ.ի այսօրուան մասամբը 70-75 տարի առաջ խարհեր եւ Հիւանդանոցը այդ բաց դաշտին մէջ չիներ են։ Եթէ օդով ու ջուրով գործ պիտի աւարտի, ինչ ունէր Հիւանդանոցի նախկին չէնքը, բացի հնութենէն, օդ ալ կար ջուր ալ ու ճեմիչները չէին հոտեր. յիշեցու քնաց. հազարաւոր ոսկիներ ծախսուելէ ետքը մէջտեղ ելլելիք հաստատութիւնը պարզապէս խուչորութեան առաւելութեամբ օժտուած, արուեստական առաւելութենէ զուրկ չէ՞նք մը պիտի ըլլար։

Մենք ընդունելով իսկ պահ մը Կիւրեղեան էֆ.ի հանած եզրակացութիւնը, կը հարցնենք թէ յարգելի ճարտարապետը հարցուցի՞ր է արդեօք որ գարնան կամ ամրան 5-6 ամիսները մէկ կողմ տանելով, աշնան եւ ձմրան 5-6 ամիսներուն, իւրաքանչիւրը 20-30 հիւանդ պարունակող սրահներու մէջ օդը ի՞նչպէս կը մնայ, կամ այդ սրահներու օդը ի՞նչպէս կը փոխուի, քանի որ այդ չէնքը ձմեռն ալ նոյն համեմատութեամբ հովին տասսպութեան դէմ կը գտնուի։ Եթէ օդն է գլխաւոր պէտքը հիւանդներուն համար, մեր Հիւանդանոցի հիւանդները ձմեռն ինչ կ'ընեն, բժշկութիւնը կը դադրի՞ արդեօք այն միջոցին, կամ Հիւանդանոցը պաշտպանելու՛չենք՝ն նոյն միջոցին։ Անշուշտ կարելի խնդիր մըն ալ, սրահին մարդ չի կրնար պատասխանել, որովհետեւ ձմեռը սրահներուն դուռները մերթ ընդ մերթ բանալէ զատ աւելի միջոց չկայ եւ պատկանելու օդը մաքրելու 20-30 հիւանդներու արտաշնչութիւնը կը տարրանայ կը մնայ սրահին մէջ։

Իցիւ թէ Կիւրեղեան էֆ. այսպիսի օր մըն ալ հիւանդանոց այցելէր եւ իր տեսութեանց արդիւնքը մեզ հաղորդէր։ Կարելի՞ է երեւակայել որ վերջին 15 տարուան մէջ հիւանդանոց մը չինուի եւ ventilateur մը, այսինքն օդափոխ գործիք մը չունենայ։ Այս գործիքին վրայ հանդուցեալ Թօկըրեան էֆ. թերեւս գաղափար չունենար, սակայն արուեստին կատարելութեան վրայ գաղափար ունեցող մը եթէ ըլլար հիւանդանոցը չինուած այս պէտքը կը զգացնէր։ Տգէտ մարդիկ կ'ըսեն, կարելի՞ բան մըն է այս. այս, շատ կարելի, եւ քանի եւ կենսական հիւանդներու համար մանաւանդ աշնան ու ձմրան 5-6 ամիսներուն մէջ ինչպէս կ'ըսէ Կիւրեղեան էֆ. թէ օդը եղած պէտքն է հիւանդներուն համար։

Կը տեսնենք որ Կիւրեղեան էֆ.ի իբրեւ առաւելութիւն եւ ճարտարապետութիւն ի պաշտպանութիւն ցոյց տուած այս առաջին կէտը օդը ելաւ։ Գանք առողջապահական մասին. այս կէտին բոլորովին լռութեամբ կանցնի յարգելի ճարտարապետը եւ կ'ըսէ միայն որ «Ջուրը առատ է»։ Այս կէտին մէջ ինչ առաւելութիւն եւ պատիւ կայ ճարտարապետին, քանի որ ինչպէս թերթերը գրեցին, այդ ջուրը մէկ երկու տարիէ ի վեր բերուեր արդէ հոգաբարձութիւնը, մինչդեռ հիւանդանոցը 15 տարիէ ի վեր չինուած է։ Արդ չինութեան պահուն ինչպէս կը հոգացուէին առողջապահական պէտքերը։ Մենք Հիւանդանոցի այս օրուան վիճակին վրայ չենք խօսիր, այլ Միքայէլ էֆ. Թօկըրեանի չինել տուած 15 տարի առաջուան հիւանդանոցին վրայ, որ նոյնիսկ Կիւրեղեան էֆ.ի խօսքով, զուրկ է եղեր առողջապահական են գլխաւոր առաւելութիւններէն։

Ինչպէս առաջին կէտը օդը ելաւ, այս երկրորդ առարկութիւնն ալ ջուրը կ'ըլլայ անհաւասիկ։

Առանցմէ զատ կ'ըսէ Կիւրեղեան էֆէնտի թէ Salle d'operationը, մեքենայով լուացարանը մեծ ծախքերով գլուխ կրնան ելլել, հետեւաբար առանց ալ կը պակսին եղեր, առանձնաձեւն ու պատերն ալ սուղ կ'ելլային անոր համար չեն չինուեր, ու իր յօդուածին վերջին մասին մէջ բոլորովին կ'արդարացնէ մեր այն տողերը։ Ուրեմն կը վերաբերէին Հիւանդանոցի արդի չէնքին յատակագծին թերութիւններուն. միայն կ'ըսէ որ «Փոփոխութեանց ենթարկուած կրնայ ըլլալ, ուրեմն համար չկրնար մեղադրուիլ ճարտարապետը։»

Մենք պիտի ըսենք թէ փոփոխութեանց ենթարկուած ըլլալու պարագան ճիշդ չէ եւ նոյն իսկ ժամանակին Հիւանդանոցի բժշկական մարմնոյն դիտողութիւններն եւ բանիմաց մարդոց կարծիքներն ալ նկատողութեան առնուած չեն ու յամառութեամբ այդ կէտը բարձրացած է, սակայն անմիջական կարեւորութիւն չունեցող այս կարգի նիւթի մը վրայ մեր այս գրածը տարապայման չերկարելու համար, այս մասին ալ կը խօսինք ուրիշ օր մը, երբ տեղ ունենանք «Սուրհանդակ»ի մէջ, առանց մեր միւս յօդուածագիրներուն զրկանք մը ընելու։ Ա. Մ.

ՃԻԿ-ՃԱԿ ՆՕԹԵՐ
Ս. ՍԱՀԱԿ ԵՒ ՄԵՍՐՈՊԻ ԱՌԹԻՒ

Հայ. Եկեղեցիին տօնած սուրբերու բոլոր դասակարգութեան մէջ չկան աւելի կարեւոր եւ աւելի ցայտուն դէմքեր, հայ դպրութեան, լեզուի եւ կրօնի ստեղծող։ Առանց անոնց, կրնայ ըսուիլ թէ մեր այբուբենը գոյութիւն չպիտի ունենար։ Այս բացարձակ իրողութեան առջեւ, դիւրին է սակայն որ կարգ մը եկեղեցիներու մէջ՝ պատասխանատուութեան տեղի տուող անտարբերութեամբ՝ նոյն իսկ Ս. Թարգմանիչ չի մատուցուիր եւ հանդիսաւոր արարողութիւններ չեն կատարուիր։

Առաջքը առնելու համար այդ դատապարտելի անտարբերութեան, եւ մասնաւորապէս դպրոցական սերունդին մէջ Ս. Սահակ եւ Մեսրոպի կարեւորութիւնը չէշտելու համար, անհրաժեշտ է որ գէթ վարժարաններու աշակերտները ներկայ գտնուին վայր առաւօտ եկեղեցական արարողութեանց, եւ դպրոցներու մէջ դասատուները իրենց աշակերտներուն բացատրեն՝ Ս. Սահակ եւ Մեսրոպի մեր լեզուին մատուցած ծառայութիւնները եւ օգուտները։ Ասով մեր դպրոցական աղջիկը առիթը կ'ունենան ճանչնալու նոյն բազմերախտ Ս. Հայրերը, որոնց շնորհիւ այսօր ունինք գիր եւ գրականութիւն։

ԱՐԱՄ

ՊԱՆԴԽՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԻՐ ՅՈՌԻ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ

Ուղեւորը՝ բաժնուելով իր հայրենի օջախէն, ճամբայ կ'իյնայ դէպի պանդխտութիւն, լուսաւոր յաջողութիւններու հեռապատկերը իր աչքին։ Է՛հ, պարտքեր ունի վճարելու, պէտք է որ հատուցանէ զանոնք։

Ի զուր անոնցինը մինչեւ վերջ կը պաղատին, կ'աղաչեն եւ կ'ըսեն. «Մեր հացը ու վճիտ ջուրը կ'ապրեցնէ մեզ. ինչո՞ւ մի ճեամբար քալեն մնէ»։ Մայրը կ'ըսէ. «Տղաս, Աստուած աղարմած է, քիչ կ'ուտենք շատ կ'ախորժինք, սուղ հալու չենք հոգնէր, մեր պարտքը կը տանք»։ Կինը կ'ըսէ. «Որո՞ւ կը ձգես զաւ նորածինը եւ կողակիցդ, մի բաժնուիր մենէ։» Եղբայր, ազգական, բարեկամ, ամէնն ալ կը մաղթեն ճար մը, համոզիչ խօսքեր մը գտնելու՝ ետ կեցնելու ճամբորդը իր նպատակէն. բայց վերջապէս վոչխառութին վիթխարի ու անեղջ պարտքը ամէնածանր առկաններով կը պարտաւորէ թողուլ իր հայրենի տունը, իր դաշտն ու այգին ու արտը, եզն ու գոմէշ, կովն ու ոչխար են., ու ցաքան, գութանն ու արօրը։

Այս տեսարանին առջեւ ամէն յարգորական խօսք կ'աշխատայ, եւ մարդը կ'արտէ պարտուց վրայ պարտք մըն ալ աւելցնել պատրաստութիւն տեսնել եւ ժամ առաջ մեկնիլ։

Զանգակակիր ձիերը կը մօտենան, եւ զանգակներու զօղանջը կը լսուի։ Կառուցանապետը կ'աղայ, կ'իմացնէ ճամբորդին՝ երկրորդ տառուտ մեկնելու համար։ Տնեցիք ճամբու պաշար, հաց, դարուսյ փոխինդ չինած էին։

Աննկարագրելի է երեկոյէն մինչեւ առաւօտ չքնացողներուն լացն ու կոծը, եւ քանի կը յիշեն հեռաւոր անկղերու մէջ պատահելիք արկածները՝ իրենց արտասուաց աղբերակունք նորէն ու նորէն կը ցայտեն աղի աղի արտասուքներ։

Արշալոյսը ծագիլ կը սկսի. հաւծկուեւ անբարեհամ կառուցանապետը՝ առանց այս տեսարանէն յուզուելու՝ «Օ՛ն, փութացէք» կը պոռայ ճամբորդին որ փաթթած է իր հօր եւ մօր. իսկ ամուսինը՝ գլխիկոր եւ արտասուալից, բազուկները բացած իր զաւակներովը կ'ուղէ ժամ առաջ դրկել իր ամուսինն եւ իր վերջին ողջոյնը տալ, քանի որ միւս կողմէն կը լսէ կառուցանապետին խապառ ձայնը։ Եթէ կառուցանապետը չփութար, թերեւս օրեր կը տեւէն այս տեսարանները, որոնք անշուշտ ազատ մը չունին այն պանդխտին որ պիտի երթայ օտարութեան մէջ մոլորիլ, մոռնալով հազարաւոր սուրբերու վրայ ըրած իր ընտանիքին հաւատարիմ մնալու երդումները։

Կառուցանը կը սկսի շարժիլ. ուղեւորներուն կ'ընկերանան անոնց ամենամտերիմները, ազգականներ, դրացիներ, այրեր կը ջանան տկար սեռը ետ կեցնել եւ հազիւ կը կարողանան բաւական տեղ երթալէ վերջ վերադարձնել իրենց տեղերը, իսկ պանդուխտը յաւուածելու այս ակաւ ձեռնուերէն, կը փութայ կառուցանէն քիչ մը հեռանալ, եւ վերջէն ողջոյններ տալ իրեններուն, պատգամելով եւ անգամ մըն ալ երդուըննալով որ չպիտի մոռնայ զիրենք բնաւ։

Ու կառուցանը կը յառաջանայ. հանգրուանէ հանգրուան, քաղաքէ քաղաք, գիւղէ գիւղ, սարեր, լեռներ, ձորեր, հովիտներ, գետեր անցնելով անընդհատ՝ անպատասպար կը քալեն գիշերը ապաստանելով խանէրու կը-ծկուելով, եւ դուն ուրեք տեսածներու մէջ որոնց անգութ տէրեր իրենց եզան եւ գոմէշի քով յանձն չեն առներ անկիւն մը տալ ճամբորդներուն հանգստանալու գիշերելու։

Վերջապէս կուգայ տեղ մը ուր կառուցանապետին պաշտօնը կը լրանայ, ուր ծովը կ'երեւի ալեկոծ ու խռովեալ։

Պանդուխտը՝ ծովի գաղափար հաւէւ կորսած, ծովուն ալեծուփ չագնուեին երկիւղով պաշարուած է։

Աննշան չոգենաւեր կը փոխադրեն այս նժդեհները՝ որոնք վաճառաշահ քաղաքներու մէջ իրենց դրացիները կ'որոնեն եւ անոնց միջոցաւ գործ կը գտնեն, ոմանք խոհարար, ոմանք սեղանապետ եւ չատեր ալ գրասենեակներ անդին չեն անցնիր. տարիները կը բոլորեն եւ պանդուխտը կը յէ իր տունը, տեսնելով իր կենաց ապրուստին անցեալ ու ներկան. իսկ անոնք որոնց դէմ բախտը կը ժպտի, անոնք ալ շատ անգամ կը մոռնան իրենց տունը տեղը եւ այլ եւս չեն վերադառնար։

Պանդուխտն այլ եւս չէ տեսներ համակուած իրեններով, այլ փարած է օտարներուն՝ իր եկեղեցին Բազայի տաճարն է, իր տունը՝ երգչուհիներու օթեւանը, չըսենք աւելին տուներ. պանդուխտներու մեղքը լալով կը քաշեն իրենց մայրերը, ամուսինները, զաւակները, ազգականները, սիրելիները ի զուր կ'որոնեն, ի զուր կը դիմեն առաջնորդներու, ի զուր լրագրաց կիներու խնդիր կը յարուցանեն ամենքն ալ անոնց։ Հայր մը կը ճանչնամ նոյն իսկ Նիկոմիդիոյ մէջ, որ արդէն համարձակ ամէն բան ձգած ու լքած իր կինն եւ զաւակները՝ դէպի կեանքն մը կ'անցնէ, առանց ամէնալու իր զաւամէլ սարիքէն եւ իր զաւակներէն որոնց իր օրինակին կրնան հետեւիլ։

Ահա պանդխտութիւնն ու իր յոռի հետեւանքները։

Մ. ԿԱԶՄԱՐԵԱՆ

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ» ԹԵՐԹՕՆԸ (98

ԱՐԱՄ ԱՆՏՕՆԵԱՆ

Դրամի Քօղին Տակ
ՎԷՊ
ՏԵՂԱԿԱՆ—ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Է.

—Բայց անկարելի է սակայն, մարդ ինչ տեսած սիրոյ...

—Ինչը անկարելի, ամէն տեղ՝ գիտեն այս պատմութիւնը, ամօթալի բան է, մանէ անգամ մը...

—Հրէշային, Միշեց Պետրոս։

—Մարդը այս տարիքին մէջ...

—Աներեւակայելի...

—... Աստուծոյ առտուընէ մինչեւ իրիկուն ոտքի վրայ մնայ...

—Անլսե՛լի բան։

—...Եւ աղա՛ն...

—Հրէ՛շը...

—... Քէյֆին ուզածին պէս հոն հոն ճամբա ընէ հօրը փարայով...

—Սրիկան...

—Ի՛նչ անուն կ'ուզես տուր, խելքի աղմկելիք բան չէ,

—Ապերախտ, անամօթ աղայ մը. ես հօրը տեղը ըլլամ՝ գիտեմ ընելիքս։

—Ինչ պիտի ընես որ։

—Ինչ պիտի ընեմ, կէս մը կանաչկին եւ տանէն դուրս, խե՞րը ինչ է որ։

—Կ'ըսեմ՝ բայց հօր մը համար դըժուար է զաւակը դուրսը ձգելը. չես եղեր որ գիտնաս։

Ծխավաճառը հեռացեր է իրենց կը մօտենար։

Պետրոս՝ առանց հօրը մօտեցած ըլլալը առնելու, չնչուանակեց ա՛լ աւելի ազնուութեամբ։

—Ինչո՞ւ դժուար պիտի ըլլայ, այդ ասորհան աղաս, անբարոյական, գորչելի եւ անպատիւ տղայ մը ունենա՛լ, անոր համար ալխատիլ, կերակրել զայն հոգուեցնե՛լ, գրպանին ստակը հոգա՛լ, ըլլալի՞ք բան է։ Ինչպէս չպիտի կրնայ դուրս նետել, ան ինչ կրնայ պատասխանէ. չէ՞ ան ես բնաւ չեմ մեղքնար ատանկ մարդիկը, ինչ որ կը քաշեն իրենց ձեռքո՛վն է։

—Մխոխատ, սիկառէթ, ձայնեց յանկարծ ծխավաճառը որ առանց զաւակը տեսնելու սեղանին մօտեցած էր։

Պետրոս յանկարծակիի եկած, հազիւ կրցաւ բռնել ինքզինքը, եւ տեսնելով որ հայրը իր վրայ թարթած է անձկանքով, տաւրականքով օժտուած նայուածքը, շրթունքը խածաւ եւ անձայն պատասխան մը տալու հօրը՝ որպէս զի լաւ մնայ։

Խեղճ մարդը դիւրաւ հասկցաւ այդ պատասխանը՝ զոր ապահովաբար ուրիշ առիթներու մէջ ալ տեսած էր եւ լուռ մնաց։

Սօֆի որ բան մը չէր հասկցած, ծխավաճառը կը դիտէր զարմանք նայուածքով մը՝ ուրկէ անհուն արգահատանք մը կը ծորէր։ Ծերուկը թէեւ շատ հին հագուստներ կը կրէր, բայց արտակարգ մաքրութիւն մը կ'արտացոլար վրայէն. հակառակ ցուրտ օդին, հագիւ բարակ վերարկուով մը պատսպարած էր իր դողդղջան մարմինը։

Պետրոս կեղծիքը աւելի առաջ տանելով՝ մեծիմ մը նետեց սեղանին վրայ եւ ըսաւ արհամարհոտ ձայնով մը.

—Ինծի նայէ, ատանկէն պիտի ճամբեր սիկառա մը տուր։

Խեղճ մարդը՝ անխօսուկ՝ ծունկին վրայ հանգչեցուց ձեռքի լեցուն պատուպակը՝ որ շատ ծանր կու գար իր երկարած բազուկին համար։ Թեւով տասպանքի խորշոմներով ծանրաբեռնուած աչքերը մէյ մը Սօֆիի, մէյ մըն ալ զաւակին յառելով, ծխախոտի տուփը սեղանին վրայ դրաւ։

—Ի՛նչ է սա, պոռաց Պետրոս, սա աղտոտ տուփ է, անգամ մը վրան նայէ՛. արդէն յանցանքը մերն է որ ձեզի պէս մարդոցմէն առեւտուր կ'ընենք։

—Մեղք է, Գ. Պետրոս մի՛ պոռար. միջամտեց Սօֆի, կարեկցութեամբ մը նայելով խեղճ մարդուն վրայ, որ չէր համարձակեր էօք զաւկին կողմը նայելու։

—Զգեցէ՛ք Աստուածնիդ սիրեք, յորեց Պետրոս միեւնոյն անխղճութեամբ, թող սորվին, թող ճանչնան իրենց դիմացինը. ամէն մարդու հետ ո՞նց պէտք է վարուին... մէյ մը սա տուփը նայէ... մարդ անգամ մը դիմացինին ո՛վ ըլլալը կը հասկնայ, եւ անոր համեմատ...

—Լսեցէ՛ք, Գ. Պետրոս, ըսաւ Սօֆի մէջը արգահատանքով նայուածքը խեղճ մարդուն յառած։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՕՐՈՒԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

(Եւրոպական թերթերէն)

Ամէն բան փոխուած կ'երեւայ այժմ Մայր-Արեւելքի լուրերուն մասին։ Մինչ մէկ քանի օր առաջ պատերազմի դաշտը գանուող լրագրական թղթակիցները բոլորն ալ կ'ըսէին թէ Քայբինկի շուրջը մեծ ճակատամարտ մը մօտալուտ է, այժմ Բեդերսպուրկէն պաշտօնական հեռագիր մը կը յայտարարէ թէ այդպիսի ճակատամարտի մը պէտք չէ սպասել, և թէ Զօր. Քուրոբաթքին ծրագրած է պարզապէս Ճաբոնցիներուն թողուլ Լիաօ-Թունկի թերակղզին։ Կը գուշակուի նոյն իսկ թէ Ճաբոնցիները ի մօտոյ պիտի գրաւեն Քայբինկը և Նիւչուանկը։ Այս հեռագիրը կը չփաթեցնէ միտքերը եւ չի հասկցուիր թէ Բեդերսպուրկի մէջ ինչո՞ւ կ'ուրախանան Մանչուրիոյ Ռուս բանակին ապարդիւն այս արշաւէն։ Զարին շուրջը գանուողներն էին մասնաւորապէս, որ պնդեցին թէ պէտք է Զօր. Քուրոբաթքին օգնութեան փութայ Բորթ Արթիւրի, մինչ նոյն ապարապէտը գիտէր թէ այս ուղղութեամբ ոեւէ ճիգ անօգուտ և նոյն իսկ վտանգաւոր պիտի ըլլար։ Ռուս Զօր. Շթաքէլպերկի զօրքերուն Ճաբոնցիներէն կրած արիւնալից պարտութիւնը վերջապէս հասկցուց Ռուսներուն, թէ այժմ իրենց տրամադրելի զօրքերով անկարող են նոյն իսկ դիմադրելու իրենց ոսոխին յառաջխաղացութեան, և թէ կամաւին թէ բռնի ուժի առջեւ իրենք պարտաւոր պիտի ըլլան տեղի տալու։ Լիաօ-Թունկի մէջ տեղի ունեցած գործողութիւններու միջոցին հազարաւոր մարդիկ զոհուեցան անօգուտ կերպով, եւ Ռուսական բանակին զօրքերուն մէջ մեծ արտաքինութիւն տիրեց։ Եւ պէտք չէ կարծել որ Լիաօ-Թունկը լքելով, կացութիւնը մեծապէս կը բարւոքուի Ռուսներուն համար։ Այդ կողմը զուգահեռաբար քայլող ճաբոնական երկու բանակները տէր ըլլալով իրենց առջեւ տարածուող ընդարձակ դաշտին, պիտի կրնան հիմայ ազատօրէն քալել Լիաօ Եանկի շուրջը համախմբուած ռուսական զօրքերուն վրայ։ Եթէ Զօր. Քուրոբաթքին անկարելի նկատէ դիմադրել թշնամիին, որ աւելի բազմաթիւ է և տարուած յաղթութիւններու բարոյական ազդեցութիւնը ունի իր կողմը, այն ատեն պիտի հարկադրուի նահանջել մինչեւ Մուքտէն եւ գուցէ մինչեւ Խարպին։ Ռուսիոյ մէջ թերեւս պնդեն թէ այս բոլորը նախատեսուած էր, այսու հանդերձ ատոնց առաջ բերած ազդուութիւնը ցաւալի է միշտ, եւ պէտք չէ պատրանքը ունենալ թէ Ռուսները յարձակողականի պիտի սկսին անձրեւներու եղանակէն ետքը։ Իրաւ է թէ մինչեւ այն ատենը ստուար բանակ մը պիտի համախմբեն Մանչուրիոյ մէջ. բայց անհուն դժուարութիւն պիտի կրեն զայն պարենաւորելու համար, և հարկ պիտի ըլլայ իրենց՝ քայլ առ քայլ ետ առնել Ճաբոնցիներու կողմէ գրաւուած երկիրը, ուր հաստատապէս տեղաւորուելու համար պէտք եղած ժամանակը պիտի ունենան։

Ռուս բանակին պարենաւորման դժուարութեանց վրայ գաղափար մը տալու համար, բաւական է առաջ բերել Զօր. Ռէնէնքամֆի հեծելագունդին մասին ռուսական թերթի մը ուղղուած թղթակցութիւն մը, որուն մէջ կ'ըսուի.—«Օրը միջին հաշուով 40 քիլոմետր ճամբայ կը կտրէ այդ հեծելազօրքը դժուարանցանելի ճամբաներէ և շարունակ յարձակումի ենթարկուելու վախով։ Երկրին մէջ խոտ չկայ բնաւ և ձիերը սաստիկ յոգնած են։ Սպայ մը կը գրէ.—Ամէն օր 12 ժամ ձիու վրայ կ'անցընենք. բայց ամէն օր չենք ուտեր։ Երկու շաբաթ կայ որ հացին երեսը տեսած չեմ. ամէն օր իբրեւ պարէն կ'ընդունինք 100-200 կրամ ալիւր, զոր բուսային իւղի մէջ խառնելով կ'ուտենք։ Դալով հագուստի՝ քմահաճոյքը կը տիրէ, եւ թշուառութիւնը՝ աւելի ևս։ Ա՛լ ոչ կօշիկ ունիմ եւ ոչ տաբատ։»

Դալով ծովու վրայ կացութեան, Վլատիվոսթոքի Ռուս տորմիղին մէկ քանի փոխադրանաւերը ընկղմելով ձեռք բերած յաջողութեան դէմ, Ճաբոնցիները իրենց կողմը ունին հիմայ Բորթ Արթիւրի առջեւ իրենց ունեցած յուլիս 23ի նաւամարտին փայլուն յաջողութիւնը, որուն բաւական մանրամասն նկարագրութիւնը կը տեսնուի ի տարբէ։

ՎԵՐՋԻՆ ՆԱՒԱՄԱՐՏԸ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

Լոնտոնի ճաբոնական դեսպանատունը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ Բորթ Արթիւրի վերջին նաւամարտին վրայ.—Հինգշաբթի օր Բորթ Արթիւրի առջեւ գանուող պահականաւ մը անթել հեռագրով լուր տուաւ թէ «Բէրէսվիէդ»էն և ուրիշ 7 զրահաւորներէ և 9 թորփիլահալածներէ բաղկացած ռուսական նաւատորմիղ մը նաւահանգիստէն դուրս ելլել կը պատրաստուի։ Ծովակալ Թօկօ այս լուրը առնելուն պէս, մասնաւոր ծառայութեանց յատկացած նաւերը միայն դուրս թողլով, իր ամբողջ տորմիղով յառաջացաւ։ Երբ Բորթ Արթիւրի առջեւ հասաւ, թշնամին աւելցուցած էր իր մարտանաւերը։ Այդ միջոցին ռուսական նաւատորմիղը կը բաղկանար 6 զրահաւորէ, 5 յածանաւէ եւ 14 թորփիլահալածէ։ Յայտնապէս կը տեսնուէր թէ թշնամին ճաբոնական նաւերուն մէջէն անցնելով դէպի հարաւ պիտի փախչէր։ Սակայն Ճաբոնցիները այդ նպատակին իրագործումը արգիլելու համար ճիշդ ժամանակին վրայ հասան, որով Ճաբոնցիները հարկադրուեցան խարիսխ նետել նաւահանգստին դուրսի կողմը։ Ծովակալ Թօկօ թորփիլահալածներու տորմիղ մը ղրկեց որոնք ուժգին յարձակում մը ըրին անոնց վրայ։ Այդ յարձակման հետեւանքով, «Բէրէսվէդ»ի ձեւով զրահաւոր մը ընկղմեցաւ, «Սեւաստոբոլ»ի ձեւով ուրիշ զրահաւոր մը եւ «Տիանա»յի ձեւով ուրիշ յածանաւ մըն ալ անգործածելի ըլլալու չափ վնասուեցան։ Վերջին երկու նաւերը ուրբաթ առտու քաշուելով Բորթ Արթիւր տարուեցան, որովհետեւ շատ գէշ կերպով վնասուած էին։ Ճաբոնցիները նշանակելի վնաս մը չկրեցան։ «Շիրաքումօ» թորփիլահալածին նաւապետի խցիկը վնասուեցաւ, երեք հոգի սպաննուեցան և երեք հոգի վիրաւորուեցան։ «Շիթորի» թորփիլահալածն ալ վնասուեցաւ, բայց անձի կորուստ չկայ։ 64 և 66 թիւ թորփիլանաւերը թեթեւ վնասներ կրեցին։»

Թօքիօյէն լուր կուտան թէ՝ Բորթ Արթիւրի առջեւ Ճաբոնցիները և Ռուսները 2000 մեդր հեռու են իրարմէ։ Բերդաքաղաքին վրայ առաջին վճռական յարձակումը տեղի պիտի ունենայ 10 օրէն։

ՍՐՏԱԲԵԿՈՒԹԻՒՆԸ

Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն ուրբաթ օրուան թուականով.—Այսօր նոր լուր մը չկայ պատերազմի դաշտէն, բայց սովորական հեռագիրները և զօրավարներու ամենօրեայ տեղեկագիրները հրատարակուած են։ Սակայն եւ այնպէս նորանոր աղէտներու չլսուածներ կը լսուին և Բեդերսպուրկ մտատանջութեան մատնուած է։ Քաղաքը այսօր ճիշդ այն վիճակը կը ներկայացնէր, ինչ վիճակի մէջ որ էր Լոնտոն՝ Պօերական պատերազմին առաջին սեւ ամիսներուն մէջ։ Ամէն մարդ կ'ընդունէր թէ բուն լուրերը չեն հաղորդուիր, եւ հետեւաբար զանազան կասկածներ կը տանջեն միտքերը։ Երէկ ամբողջ գիշերը Քազանի Մայր եկեղեցին լեցուած էր պատերազմի գացած զինուորներու ազգականներով, որոնք ջերմեռանդօրէն կ'աղօթէին անոնց համար։ Կէս գիշերին խումբ մը նաւային սպաներ ալ միացան իրենց։ Արտաքսութիւն չկատարուեցաւ, որովհետեւ քահանաներն ալ ծնրադրած էին ժողովուրդին մէջ։ Կը վախցուի որ Զօր. Շթաքէլպերկ աւելի չար բախտի կը հանդիպի, բայց իրողութիւնը խստիւ գաղտնի կը պահուի։ Հանրային պարտէզները խանուած են, եւ շարունակ վէճեր կը ծագին, պատերազմի մասին կարծիքի անհամաձայնութեան պատճառաւ։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԸՆԷ ԶՕՐ. ՔՈՒՐՈԲԱԹՔԻՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՈՇՈՐ ԲԱՆԱԿՆԵՐ ԴԷՄ ԴԻՄԱՑ

Հավաս հետեւեալ հեռագիրը առաքած է Բեդերսպուրկէն.—Պատերազմական նախարարութեան հասած տեղեկութիւններ կ'ապացուցանեն թէ Զօր. Քուրոբաթքին պիտի մերժէ ճակատամարտի բռնուիլ Օքուի և Քուրոքիի միացեալ բանակներուն հետ, Քայբինկի մօտերը։ Հաւանական է թէ Լիաօ-Եանկի բանակին ստուար մասը դէպի հարաւ չէ յառաջացած վերջին օրերս, ինչպէս կ'ենթադրուէր, թէեւ կարելի է թէ Զօր. Քուրոբաթքին Հայչէնկի մօտերը կը կեդրոնացնէ իր զօրքերը։ Սակայն կ'երեւի թէ ռուս հրամանատարը չուզեր լրջօրէն արգիլել Ճաբոնցիներու դէպի Քայբինկ յառաջխաղացութիւնը։ Այս յատակագծէն կ'երեւայ թէ՝ Ռուսերը դրապէս Ճաբոնցիներուն պիտի ձգեն Լիաօ-Թունկի թերակղզին, և երբեւ հարկեցուցիչ համարւանք, պիտի թողուն նաեւ Նիւչուանկը։ Վերջին լուրերու նայելով, Զօր. Օքուի յառաջապահները արդէն Եանկշէնկեէն չորս մղոն դէպի հիւսիս կը գտնուին, և Ռուսերը՝ — 8 մղոն դէպի հիւսիս — ատրճանաձեւ երկաթուղիի գծին վրայ ընկրկելու կը պատրաստուին։ Բեդերսպուրկի զինուորական քննադատները կը հաւանին Զօր. Քուրոբաթքինի որոշումին Քայբինկի ճակատամարտ չմղելու մասին, որովհետեւ, Քայբինկ մասնաւորապէս անպաստ դիրք մըն է, ուր ռուսական մէկ թեւին կը սպառնայ Քուրոքի և միւսին՝ Նիւչուանկ ցամաք ելլելիք ճաբոնական զօրքերը։ Քայբինկի վրայ քալող ճաբոնական զօրքերուն թիւը կը հաշուուի 150,000 հոգի, որոնք անհուն թաւով թնդանօթներ ունին։ Կ'երեւայ թէ միայն երկու զօրաբաժին ձգուած է Բորթ Արթիւրի առջեւ։

ՃԱՐՈՆՑԻՆԵՐՈՒ ԴԻՏՈՒՄԸ

Առանց ճիգի ուղելու դէպի Քայբինկ յառաջացող ճաբոնական զօրաբաժիններու դիրքերը, առնուած լուրերը որոշ տեղեկութիւններ կուտան սակայն իրենց յառաջխաղացութեան տաղտկին, եւ իրենց նպատակէս ընդարձակ հետաւորութիւններուն վրայ։ Կը տեսնուի թէ դէպի այդ կողմը կ'ուղղուին երրորդ զօրաբանակէն (Զօր. Նօծու) երկու զօրաբաժիններ, որոնք հաւանաբար Սիուլէնէն կուգան, եւ վերջին անգամ կը գտնուէին՝ մէկը Ջիբանլինկի կիրճին եւ միւսը Քանձէի կողմը։ Ասկէ զատ հարաւէն դէպի հիւսիս կը քալեն չորս զօրաբաժիններ, որոնց մէկը կը գտնուի Եէնկ-Եի-Զէնկ, և միւսները անոնք իսկ են, որոնք պատերազմեցան Վաֆանկուի մէջ, քիչ մը դէպի հարաւ։ Ճաբոնցիներու գործողութեան նպատակը կը թուի ըլլալ գրաւել Քայբինկը եւ արգիլել Զօր. Քուրոբաթքինի հոն երթալը։ Այս վերջին կէտին վրայ ճաբոնական ապայակոյտը հաշուի կ'առնէ ռուս զօրավարին որոշումները։ Սպառողական վիճակի մէջ մնալու մասին ռուս զօրավարին ունեցած պատճառները կորսուած չեն իրենց ուժը։ Բայց միւս կողմէ հաւանական կը նկատուի որ Զօր. Քուրոբաթքին իր զօրաց համախմբման կեդրոնատեղին Լիաօ-Եանկէն փոխադրէ աւելի դէպի հարաւ, Հայ-Չէնկի մէջ։ Այս փոխադրութիւնը կատարուած իրողութիւն նկատելով, եւ միւս կողմէ մերձաւոր իրողութիւն մը սեպելով նոյն կէտը նահանջելը ռուսական Ա. զօրագունդին որ չի կրնար մնալ Քայբինկի մէջ, կը տեսնուի թէ Թաշէքիաօն պիտի ըլլայ այն միջին կէտը, զոր երկու կողմերու յառաջացող ջոկատները պիտի ուզեն խլել իրարմէ։ Ասկէ վերջը այս մասուն կոյանին համար վերջնապէս ձեռք առնուած ըլլալով պէտք եղած միջոցները, Ճաբոնցիները Բորթ Արթիւրի կողմը պիտի դառնան, և պիտի բաւականանան Լիաօ-Թունկի մուտքը փակելով Ռուսերուն առջեւ, պաշտպանողական եղանակով պահպանելով Քայբինկի ռազմագիտական շատ կարեւոր դիրքը։ (Թան)

Բեդերսպուրկ, 25 Յուլիս.— Ամէն օր նոր զօրքեր կը հասնին Լիաօ Եանկ։ Ճակատամարտ մը մօտալուտ կը կարծուի Լիաօ-Եանկի շուրջը, որուն կը մասնակցի ճաբոնական միացեալ բանակին մէկ մասը։ Ճաբոնցիները մեծ փութաջանութեամբ Քորէացիներէ և Քունկուզներէ բաղկացեալ գունդեր կը կազմեն, լեցուն թաշակ խոստանալով անոնց։ Վերջին լուրերու նայելով Բորթ Արթիւրի մէջ նոյն իսկ միսի բաւականաչափ պաշար կայ։ Բոլոր արու բնակիչները՝ 15 տարեկանէն վեր՝ զէնքի տակ առնուած են։ Կիներն ալ զինուորական եւ հիւանդանոցի պիտոյքներու պատրաստութեան կը զբաղին։ Կարգ մը շարժուն աղօրիքներ ղրկուած են Օտեսայէն Մայր Արեւելք, բանակի պէտքերուն համար։

Մուքտէն, 25 յուլիս.— Մէկ քանի օր առաջ 100ի չափ Քունկուզներ՝ Ճաբոնցիներու հրամանատարութեամբ փորձեցին քանդելու Քունչուլինկի կամուրջին մօտ երկաթուղիի կամուրջը, բայց պահակ զօրքերը ի դերեւ հանեցին այս փորձը։

ՎԼԱՏԻՎՈՍԴՈՔԻ ՏՈՐՄԻՂԸ

Վլատիվոսթոքի Ռուս տորմիղին ձեռք բերած յաջողութիւններուն առթիւ, Անգլ. Կլօպ թերթը սա խորհրդածութիւնները կը գրէ.—«Պէտք չէ մոռնալ թէ այս յանդգնոտ յածանաւերուն առջեւ գանուած ապագան երբեք շափազանցուած չէ. պէտք չէ համարել նաեւ թէ նոյն տորմիղը նոր արշաւանքի մը ատեն պիտի հարկադրուի Վլատիվոսթոք դառնալ ածուխ առնելու համար։ Ռուս տորմիղը ուրիշ նաւահանգիստներ ունի իր տրամադրութեան տակ, մասնաւորապէս Բէթրօբաւլովսք եւ Նիքոլայէֆ։ Ասկէ զատ բաւական ժամանակ անցած ըլլալով, կարելի եղաւ ածուխ բեռցած նաւեր ղրկել այնպիսի կէտեր, զորս շատ դժուար է Ճաբոնցիներուն՝ երեւան հանել։ Շատ կարելի է որ Ռուսերը կարենան ժամադրութիւն ընել ածխաբարձ նաւերու հետ, նոյնիսկ Նէզօի ամայի ծովածոցերէն մէկուն մէջ։ Ռուսերուն ամենամեծ յոյսը կը կայանայ այս յածանաւերուն վրայ, որոնք ինչպէս վերջին դէպքերը ցուցուցին՝ կրնան շատ կարեւոր դեր մը խաղալ, նեղելով ճաբոնական համախմբմանց վերջին երեւոյթները։ Ճաբոնական զօրք տանող փոխադրանաւերը լաւ նշանակէտ մըն են Ռուսերուն, որոնց համար բացարձակ պարտականութիւն մըն է քանդել զանոնք ոեւէ կերպով մը։ Մէկ քանի շրջանակներու մէջ, փոխադրանաւերու ընկղմումը հակառակ կ'ուզեն նկատել պատերազմական և մարդասիրական օրէնքներու։ Ըստ մեզ Ռուսերը կատարեալ իրաւունքով գործած են։ Նոյնը պիտի ընէր Անգլ. տորմիղը, եթէ Մանշի մէջ թշնամի փոխադրանաւեր տեսնէր։ Արդարութիւնը ըսելու համար ի նպաստ Ռուս նաւաղներու ի վեր կը հանենք թէ այս անգամ ալ ինչպէս ասկէ առաջ, Ճաբոնցիները հրաւիրուեցան անձնատուր ըլլալու, կամ իրենց նաւակները ծով իջեցնելու, պարագայ մը որմէ մեծապէս օգտուեցան ճաբոնական փոխադրանաւերէն մէկուն նաւաստիները։ Այս քաջարի մարդոց մահը տխուր բան է, բայց պատերազմին անխուսափելի հետեւանքներէն մէկն է»։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ Քիլ այցելութեան առթիւ եւրոպական թերթերը զանազան ենթադրութիւններ կ'ընեն, քաղաքական հետեւանքներ հանելով այս տեսակցութենէն։ Անգլիական թերթերը, սակայն կը պնդեն թէ Էտուըրտ թագաւորը պարզապէս քաղաքավարական պարտք մըն է որ կը կատարէ, փոխարինելով 1902ին Վիլհէլմ կայսեր տուած այցելութիւնը։ «Անգլիա բնաւ դիտաւորութիւն չունի զինակցութիւն մը կնքելու Գերմանիոյ հետ, կ'ըսէ «Տէյլի Մէյլ»։ Անգլիական քաղաքականութիւնը լիակատար ապահովութիւն կը գտնէ Ֆրանսայի հետ կնքած համաձայնութեան մէջ, Իտալիոյ եւ Աւստրիոյ հետ ունեցած բարեկամութեան մէջ, և մենք փափաք չունինք դիւանագիտական արկածախնդրութիւններու մէջ նետուելու»։ Կարգ մը թերթեր բոլորովին հակառակ չեն սակայն այսպիսի համաձայնութեան մը որ կարենայ ամրապնդել միջազգային խաղաղութիւնը։

ԹԻՊԵԹ.—Սիմլայէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ երկրորդ Լամայի հրովարտակ մը ստացեր է Լասայէն մեկնելու, դիմաւորելու համար գնդ. Եընկհըզպէնը։ Մասնաւոր աղբիւրէ լուրեր կ'ըսեն թէ անգլ. արշաւախումբին զօրքերը սկսած են սաստիկ յոգնութիւն զգալ և թէ նոր զօրքերու ժամանումը մեծ սփոփանք մը պիտի ըլլայ իրենց։

ԱՆԳԼ. ԴԱՀԼԻՃԸ.—Երեսփոխան մը հարցուցած էր Պ. Պալֆուրի թէ՝ վերջին մասնակի ընտրութեանց նախարարութեան համար ունեցած աննպաստ ընթացքը, ոգելից ըմպելիքի վաճառականութեան ընծայուած նոր դիւրութիւններուն եղած ընդդիմութիւնը և վերջապէս մաքսատուրքերու յաւելումը զորս ընել հարկադրուեցաւ նախարարութիւնը, այս բոլորը բաւական պատճառներ չե՞ն Խորհրդարանը ցրուելու և նոր ընտրութիւններ կատարելու, որպէս զի նախարարութեան քաղաքականութիւնը երկրին հաւանութեանը ենթարկուած ըլլայ։ Պ. Պալֆուր պատասխանած է ասոր թէ Խորհրդարանը այն ատեն պիտի ցրուէ, երբ նախարարութիւնը պարտութիւն մը կրէ, ցուցնող թէ կորսուած է խորհրդարանին վստահութիւնը։ Անգլիոյ վարչապետին այս պատասխանը ազդարարութիւն մը կը նկատուի պահպանողականներուն, Խորհրդարանի նիստերուն ներկայ գտնուելու։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ գումարուեցաւ երէկ Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին եւ ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս արքեպս.ի։ Ներկայ էին Տ. Վահրամ արքեպս. Մանկունի և Սանասարեան, Սեթեան ու Շահպազեան աւագ քահանաները։—Մարաշէն երբեմն վարդապետ եւ այժմ Կիրակոս Կեօքեան՝ որ 7 տարի առաջ կարգալոյծ եղած էր, կը խնդրէր ներել իրեն և կրկին ընդունուիլ ի շարս եկեղեցականաց։ Ժողովը ի նկատի առնելով անոր վարուց ու բարուց անուղղելի վիճակը բացարձակապէս մերժեց անոր խնդրանքը։ Նոյնպէս Կեսարիայէն Ներսէս Վ. Ըշըգլեան կը խնդրէր բաւ համարել իր երեքամեայ պատժախարութիւնը եւ ներում շնորհել։ Ժողովը նկատելով որ որոշեալ 5 տարուան պատժախարութեան պայմանաժամը լրացած չէ, մերժեց անոր խնդրանքը։— Սիլիւթրէի Թաղ. Խորհուրդը կը խնդրէր տեղւոյն եկեղեցիին վրայ քահանայ ձեռնադրել տիրացու Երուանդ Ղանչէկիւլեանը։ Ժողովը որոշեց գրել Թաղ. Խորհուրդին որ սպասեն մինչեւ Պուլկարիոյ Առաջնորդին իր վիճակը գալուն։ Նոյնպէս Սուլթանայի Թաղ. Խորհուրդը՝ կը խնդրէր տեղւոյն եկեղեցիին վրայ քահանայ ձեռնադրել տիրացու Մկրտիչ Մխիթարեանը։ Ժողովը նկատելով որ յիշեալին արժանաւորութիւնը հեռուէն հեռու կարելի չէ ստուգել, որոշեց յետաձգել առ այժմ, մինչեւ որ կարելի ըլլայ իր մասին ստոյգ վկայութիւններ առնել։—Գոնիայի Պատր. Փոխանորդ Տ. Վահրեն Ծ. Վ. Շահկամեան Ժողովին ներկայացաւ և իր վեցամսեայ պաշտօնավարութեան մասին ամփոփ տեղեկութիւններ տուաւ։ Ժողովը լսեց և իր գոհունակութիւնը յայտնելով, խոստացաւ հարկ եղած օժանդակութիւնն ընել և իր պաշտօնին կիրառման դիւրութիւններ ընծայել։— Զարաւանդայի Առաջնորդ Տ. Կորիւն Վ. հրաժարական կուտար իր պաշտօնէն և կ'ուզէր Կարմիր վանք քաշուիլ։ Ժողովը գոհ ըլլալով իր պաշտօնավարութենէն, մերժեց անոր հրաժարականը եւ որոշեց քաջալերական գիր ուղղել Տ. Կորիւն Վ.ի։—Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ կարգ մը ամուսնական խնդիրներով։

Տ. ՎԱՀՐԱՄ ԱՐՔԵՊ., որ Կրօն. Ժողովոյ երէկուան նիստին ներկայ կը գտնուէր գրաւորապէս Ժողովին ուշադրութեան ներկայացուց մէկ քանի խնդիրներ, որոնք ըստ օրէնի Ժողովին իրաւասութեան կը վերաբերին, սակայն պէտք եղած կերպով նկատողութեան չեն առնուած մինչեւ հիմայ։ Ն. Սրբազնութիւնը կ'ըսէ թէ ասոնց առաջինն է Ազգ. վարժարանաց մէջ կրօնի եւ եկեղեցական պատմութեան համար պէտք եղած կարեւորութիւնը չտրուիլը, մինչդեռ Հայ Եկեղեցիներու դրամով մատակարարուած վարժարաններու մէջ ամէնէն աւելի կարեւորութիւն պէտք է տրուի այս ճիւղին, եւ շաբաթական փոխանակ մէկ դասի մէկ քանի դաս տրուի կրօնի համար. ու կ'առաջարկէ քննել վարժարաններու ժամանակացոյցը, ուսուցման եղանակը, դասախօսները եւ դասագրքերը։ Դասախօսներու վրայ ալ ծանրանալով կ'ըսէ թէ ասոնք ալ վկայեալ եւ ձեռնհաս անձեր պէտք է ըլլան ու թէ Թուեթակարար դասախօսող։ Ասկէ զատ Տ. Վահրամ Արքեպ. դիտել կուտայ Ժողովին որ եկեղեցականներէ ոմանք վերջին տարիներս, կարգ մը գրքեր հրատարակած են կրօնական նիւթերու վրայ, որոնք եթէ Ժողովոյ քննութեան ենթարկուէին, պիտի գտնուէին դիտողութեան արժանի կէտեր, ուստի կ'առաջարկէ որ այս կարգի հրատարակութիւններ, ինչպէս օրէնքն ալ կը սահմանէ, անպատճառ Կրօն. Ժողովոյ քննութենէն անցնին նախապէս։ Ասկէ զատ, դիտել կուտայ նաեւ որ ոմանք, եկեղեցական օրինաց եւ կանոնաց հակառակ կարգադրութիւններ կ'ընեն, պատասխանատուութիւն առնելով իրենց վրայ, մինչդեռ հոգեւոր իշխանութիւնը իրենց շատ մօտ է և կրնային դիմել ու հրահանգ եւ հրաման ստանալ։ Այս վիճակը կրնայ անկանոնութեանց պատճառ ըլլալ, հետեւաբար պէտք է խիստ արգելք մը դնել այս մասին, պատուիրելով որ ոչ ոք իրաւունք ունի այդ կերպ պատասխանատուութիւններ ստանձնելով, ինքնագլուխ անօրինութիւններ ընելու։ Ի վերջոյ Ն. Սրբազնութիւնը կը պահանջէ որ Ժողովը արձանագրէ և նկատողութեան առնէ այս առաջարկը։ Ժողովը բնականաբար կարգադրութիւն մը պիտի ընէ այս մասին, յառաջիկայ ուսումնական տարեշրջանէն առաջ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Տ.Սահակ Սրբազան յուլիս 12ին Զէյթունի հասեր եւ տեղւոյն Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ բարեմաղթութիւններ ըրեր է վասն Թանկագին կենաց Վեհ. Սուլթանին, և ժողովուրդը «Փատիշահըմ չօգ եաշա» աղաղակելով մասնակցեր է բարեմաղթութեանց։

ՊԵՐԼԻՆԻ Պարսկական դեսպանատան խորհրդական Մաւսեհեան Յովհաննէս Խան երեք փոխադարձ շնորհակալութիւն յայտնելու համար Բերա Ս. Պատրիարքին բնակարանը թէեւ գացած էր, բայց Ն. Սրբազնութիւնը Ղալաթիոյ վարժարանը գտնուած ըլլալուն պատճառաւ, իր այցաքարտը թողուց։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ցաւակցական քարտ մը ղրկած էր Մաքսային Ժողովոյ նախագահ Վսեմ. Սիւրէյեա պէյի (եղբայր Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին), զաւկին Աւրիֆ պէյի մահուան առթիւ։ Սիւրէյեա պէյ այցաքարտով մը շնորհակալութիւն յայտնած է Ս. Պատրիարքին։

ՈՒՍՈՒՑՉԱՑ օգնութեան Սնտուկի հոգաբարձութիւնը երէկ չկրցաւ գումարուիլ անդամոց բացակայութեան պատճառաւ։

ՑԱՒԱԶԻԿԱՑ ԿԻՐԱԿԻ Գիւտ Տփոյ Ս. Աստուածածնի և Էյուպի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցիին տօնին առթիւ պիտի պատարագէ Տ. Մկրտիչ եպ. Վեհապետեան նոյն եկեղեցւոյ մէջ։

Տ. ԱԶԱՐԻԱ քհ. որ ժամանակէ մը ի վեր Մայր Եկեղեցի կը մնար, իր վիճակին դառնալ մը խնդրած ըլլալով, Պատրիարքարանէ Նիկոմիդիա ղրկուեցաւ յիշեալ քահանան, հոն պաշտօնավարելու համար։

ԵԴԵՍԻԱՑԻ յունիս 4 թուով կ'իմացնեն թէ վեց Հայեր, որոնք բանտարկուած էին, շնորհիւ կայսերական արդարութեան անցեալ օր արձակուելով ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրեր են Ն. Կ. Վեհափառութեան համար։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ կը գրեն թէ պէյլութեան աստիճան տրուեցաւ Աբրահամ Բարթող փաշայի որդւոյն Ցակոբ պէյի։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ տեսչութեան կարեւոր պաշտօնատարներէն Վսեմ.Սիսակ Ֆէրիտ էֆ. անուանուեցաւ տպարաններու ընդհանուր քննիչ։ Սիսակ Ֆէրիտ էֆ. իր գանուած պետական պաշտօններուն մէջ ուղղութիւնը և հաւատարմութիւնը իրեն նշանաբան ըրած, կարեւոր ծառայութիւններ մատուցած և կայսերաբարձրագոյն գնահատման արժանացած է. պատուաւելով աստիճաններով և պատուանշաններով։ Սիսակ էֆ.ի այս անգամ տպարաններու ընդհանուր քննիչ անուանումը, նոր հաւաստիք մըն է իր արժանիքին և պաշտօնավարութեան գնահատութեան, զոր ուրախութեամբ կը հրատարակենք, յայտնելով այս առթիւ ալ մեր շնորհաւորութիւններն և խնդակցութիւնները։

ԴԱԼՖԱԵԱՆ որբանոցի խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Օր. Արմենուհի Թ. Դարաքէօզեան իր ամուսնութեան առթիւ ի յիշատակ իր հանգուցեալ հօր Յովսէփ էֆ. Դարաքէօզեանի, հինգ օսմ. ոսկի նուիրած է նոյն հաստատութեան։ Նոյնպէս Ցարութիւն էֆ. Պալաեան իր ամուսնութեան առթիւ հինգ օսմ. ոսկի նուիրած է։

ԵՐԱՄԵԱՆ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ

Երամեան Յոբելեանի Գործադիր յանձնաժողովս կը փութայ իր խորին շնորհակալութիւնը մատուցանել ձեր ազնուութեան, որ բարեհաճած էիք բարեջան Յոբելեարի լուսանկարը գեղեցիկ խմբագրականով մը հանդերձ ապել ձեր կրկնակ պատուական թերթերուն մէջ։

Բայց ներկայիս հարկ կը համարինք ծանուցանել որ յոբելեանի հանդէսը յետաձգուած է մինչ յառաջիկայ 1905 տարւոյ Ս. Համբարձման տօնը, երբ կը յուսանք որ սկսուած դպրոցական շէնքն ալ աւարտած պիտի լինի, Ամեն. Ս.Պատրիարք Հօր հայրական բարձր հովանաւորութեան շնորհիւ և կրթասէր ազգայնոց նիւթական օժանդակութեամբ։

Սոյն երկտողս ալ ձեր ազգօգուտ թերթերուն մէջ զետեղելով, կրկնակի շնորհապարտ պիտի կացուցանէք զմեզ։

Դիւան Երամեան յոբելեանի Գործադիր Յանձնաժողովոյ Նախագահ

ՍԱՀԱԿ ԵՊ. ԲԱԴՐԵԱՆԴԵԱՆ

Ատենադպիր Ատենապետ

Ի. Հ. ՀԻՒՍԵԱՆ Ա. Ց. ԹԵՐԶԻՊԱՇԵԱՆ

Վան, 1 Յուլիս 1904

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

28 Յուլիս 1904

		Երէկուան	Իրիկ.
Ֆրնս.	(3% France)	97.75	97.95
Րէժի	(Tab. Turcs)	380.	380.
Գօնս.	(R. Nouv. Unif.)	85.87	86.50
Երկթ.ի	(Lots Turcs)	123.	123.
Պնք Օթթ	(Banque Ott.)	586.	588.
Թրնս.	(Transwal)	104.	103.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(ՌԵՍ ԱՌԹՈՒԱՆ)

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Կայս. Զինուորական և Քաղաքային բոլոր վարժարաններու դրամաճառ Կարապետ էֆ.ի։

ՊԱՇՏՕՆ.—Բրակուլէվացի հիւպատոսն անուանուեցաւ Պաթաւմի հիւպատոսական փոխանորդ և քանչլէր Սամսունի մէջ, որուն յաջորդեց Մարսիլիոյ փոխ-հիւպատոսութենէ և քանչլէրութենէ հրաժարեալ Նէշիմ էֆ.։

ՊԱՇՏՈՆԱՆՇԱՆ —Գ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան արուեցաւ Տրապիզոնի միւֆթի և Նագիպ իւլ Էշրաֆի գայմագամ Մահմուտ Ահմատէֆէնտին էֆ.։

ՎԻԷՆՆԱ դրկուած Օսմ. արտասովոր պատուիրակութիւնը որ պաշտօն ունէր «Անէքսանտր-Ալ-Օսման» պատուանշանը յանձնել Ֆրանց Յօզէֆ կայսեր, երէկ մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

ԴՐՈՇՄԻ ՕՐԷՆՔԸ.—Այն յանձնաժողովը, որուն կազմութիւնը ծանուցինք և որ Զինուորանի մէջ կը գումարէ իր նիստերը, պաշտօն ունի ո՛չ թէ դրոշմի քննիչ պաշտօնեաներ ընտրելու, այլ ուսումնասիրելու օրէնքն ու եղանակը դրոշմի կանոնագրին գործադրութեան։ Գալով պաշտօնեաներու ընտրութեան, անիկա պիտի կատարուի յառաջիկային Հանր. Պարտուց Վարչ. խորհրդոյ և Ընդհ. Տնօրէնութեան կողմէ։

ՀԱՅՏԱՐ-ՓԱՇԱՅԻ նաւահանգստի ընկերութեան բաժնետէրերու Ընդհ. ժողովը երէկ տեղի ունեցաւ Պերլինի մէջ։ Ժողովին ներկայացուած տեղեկագրին համաձայն, 1903 տարեշրջանի միջոցին 398 986 ֆր.ի գումար մը առաջ եկած է իբր շահագործման հասոյթ, որմէ զեղչելով ընդհ. ծախքերը՝ 181 871 ֆր.՝ կը մնայ 217,115 ֆր.ի շահ մը, որ առաջարկուեցաւ գլխաւոր ճարներու գործածել։

—Հայտար-Փաշայի գծին յատկացուելիք շոգենաւերէն առաջին երկուքը՝ «Պաղտատ» և «Տիարպէքիր»՝ գրած էինք թէ պատրաստ են Քիլի մէջ։ Երրորդ շոգենաւն ալ ծով իջուցուած է, և կը կրէ «Մուսուլ» անունը։ Միրլիվա Խալիլ փաշա, որ կայս. հրամանաւ պաշտօն ունի կատարելու այս երեք շոգենաւերուն ընդունման ձեռակերպութիւնը, երէկ առաւօտ Քիլ ուղեւորեցաւ։

ՏՈՅՉԷ ՊԱՆՔԻ արտակարգ ընդհ. ժողովը յունիս 25ին գումարուելու է Պերլինի մէջ, և որոշուելու է դրամագլուխին վրայ աւելցնել՝ 20 միլիոն մարք եւս, 180,000.000 մարքի հասցնելու համար զայն։ Նոր բաժնեթուղթերը, որոնք շահաբաժինի իրաւունք ունին 1905 յունվ. 1էն սկսեալ՝ առնուելու են դրամատէրներու խմբակի մը կողմէ՝ 2% նախապատուութեան մը դէմ։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐԷՆ՝ Ճիւմայի Պալայէն եւ Րողլըզէն՝ 25, Գոնագ Գարալըզէն՝ 27 այր եւ 25 կին, Ժապրնովէ գարալըզէն 40 այր եւ 39 կին՝ իրենց տեղերը վերադարձած են։

ԻԶՄԻՏԻ գաւառին մէջ՝ Կէյվէ-Օրթաքէօյ երկաթուղային հեռագրական թելին շինութիւնը աւարտած ըլլալով, հաղորդակցութեանց սկսած է։

ԹՈՔԱԹԻ դէմ մայրաքաղաքիս մէջ կազմուած ընկերակցութեան Վարչ. խորհուրդը նիստ պիտի գումարէ վաղը, Բժշկ. ընկերութեան կեդրոնատեղիին մէջ։

ՌՈՒՍՃՈՒԿԻ պարսկական դեսպան Իսաք խան Վիէննայի դեսպան անուանուած է, Ներիման խանի տեղ։ Մինչեւ նոր դեսպանին ժամանումը, դեսպանատան գործերը պիտի վարէ Արթաքի խան Նէվրուզ։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ ՎԵՐԱՏԵՍՉՈՒԹԵԱՆ թարգմանիչներէն Րամիզ պէյ, ցորենը յարդէն զատելու համար մեքենայ մը հնարած ըլլալով, կայս. Իրատէ մը կը հրամայէ 15 տարուան համար հնարիչի արտօնութիւն տալ անոր։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ վարչութիւնը հրատարակեց անցեալ 22րդ տարեշրջանի (1903-1904) երկրորդ վեցամսէին մէջ կեդրոնին կողմէ գանձուած հասոյթներու եւ ծախքերու նախնական տեղեկագիրը։ Նոյն տարեշրջանի վերջնական տեղեկագիրը ասկէ վերջը պիտի հրատարակուի։ Ներկայ տեղեկագրով յայտնուելէ ետքը թէ այս վերջին վեցամսէին մէջ հասոյթները աւելի եղած են ծախքերէն, և թէ Արեւելեան Րումէլիի հարկը կանոնաւորապէս կը վճարուի, հետեւեալ տեղեկութիւնները կը տրուին նոյն վերջին վեցամսէին վրայ։ Ըստ այսմ 1319 տարւոյ վերջին վեցամսէին հասոյթներն եղած են.

	Օսմ. Ոսկի
Հինգ տասանորդը	606141 (*)
Ծխախոտի տասանորդը	63884
Նոյն վեցամսէին մէջ Ծխախոտ Րէժիէն գանձուած	350000
Ար. Րումէլիի հարկը	38006
Մաքսատան վրայ հէվալէներ՝ հիպպոսի յանձնեալ հասոյթին փոխարէն	51298
Մաքսատան վրայ հէվալէներ՝ Թէմպէքիի տուրքին փոխարէն	25000
	1134630

(*) Կոտորակները չենք դրած։

Նըմառացայցէն դուրս հասոյթներ	1425
	1136005

Այդ գումարէն զեղչուելով Կեդր. վարչութեան համար եղած ծախքերը՝ 56850 ոսկի, մնացեալ 1079205 ոսկին Հանր. Պարտուց յատկացուած է, որ բարդուելով նոյն ելմտական 1319 տարւոյ Ա. վեցամսէին մէջ Պարտուց յատկացեալ 1441890 ոսկիին վրայ, ամբողջ տարւոյ հասոյթը կ'ըլլայ 2491096 ոսկի, այսինքն ելմտական 1318 տարւոյ հասոյթէն 31657 ոսկի աւելի։

Եթէ բաղդատութեան դրուին 1318 և 1319 տարիներու հասոյթները, կը տեսնուի թէ հինգ հասոյթներու մէջ յաւելում կայ 110803 ոսկիի, ծխախոտի տասանորդէն՝ 80934 ոսկիի, և ծխախոտի Րէժիի հասոյթներէն՝ 47627 ոսկիի, համագումար՝ 239365 ոսկիի։ Ընդհակառակն նուազում կայ Արեւելեան Րումէլիի հարկէն՝ 228039 ոսկի, և պիւտճէէն դուրս հասոյթներէն՝ 365 ոսկի։ Արեւելեան Րումէլիի հարկի գումարը նուազ ըլլալուն պատճառն այն է որ, մինչ 318 տարւոյ մէջ յանձնուած երկու տարուան հարկով մէկտեղ երեք տարուանը միասին վճարուած է, 319 տարուան մէջ միայն նոյն տարուան հարկը վճարուած է։

Մուհարրէմի կայս. հրամանագրի յաւելուածին համաձայն, 4% բրէօրիդէ պարտաթուղթերու տարեվճարին յատկացուած է 430500 Օսմ. ոսկի, փոփոխեալ միացեալ պարտուց (32738772 Օսմ. ոսկիի) 4% տոկոսին յատկացուած է 1309550 ոսկի, նոյն դրամագլխին 0.45% ամորթիման՝ 147324 ոսկի, Րումէլիի երկաթուղեաց որոշեալ տարեվճարի՝ 270000 ոսկի, համագումար 2157375 ոսկի։ Ուստի այս երկրորդ վեցամսէի հասոյթէն վերայիշեալներուն յատկացուած է 1078687 ոսկի, որ զեղչուելով զուտ հասոյթէն մնացեալ 517 ոսկիէն 100էն 75ը կազմող 388 ոսկին կայս. կառավարութեան, և 100էն 25ը կազմող 129 ոսկին ալ Հանր. Պարտուց Վարչութեան մնացած է. այս 129 ոսկիին 40%ը Րումէլիի երկաթուղեաց, և 60%ն ալ արտասովոր ամորթիմանի յատկացուած է։

1318 և 1319 տարւոյ մէջ Հանր. Պարտուց Կեդր. վարչութեան ծախքերը եղած են.— Վարչական ժողովոյ համար 1318ին 34440 ոսկի, 1319ին՝ 45157 ոսկի։ Ընդհ. տնօրէնութեան համար 1318ին 98985 եւ 1319ին 83813 ոսկի։

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ԴԵՂԵՐԸ. — Ինչպէս յայտնի է, ասկէ առաջ պաշտօնական զեկոյց մը կը ծանուցանէր թէ՝ մարդկութեան ծառայութիւն մը մատուցանելու համար, արգիլուած է «քոքոտիլաթ տը սուտ» անուանեալ դեղին և «սիանիւռ տը բոթասիոմ» ըսուած բաղադրիչ թոյնին Թուրքիա ներածումն և գործածութիւնը։ Կայս. կառավարութիւնը հիմայ բոլոր դեղարաններէն պիտի ժողվէ «քոքոտիլաթ տը սուտ»ը, զայն ոչնչացնելու համար, հատուցանելով դեղագործներուն ժողվուած դեղերուն գինը։ Դեղագործները թուղթ մը պիտի տան հաստատող որ իրենց քով գտնուած այդ դեղը ամբողջովին յանձնած են, եւ պատասխանատու պիտի նկատուին եթէ ետքէն գաղտնապէս բերել տան այդ դեղէն, որ ամէն պիտի գրաւուի։ Արգելքի միեւնոյն միջոցը պիտի գործադրուի «սիանիւռ տը բոթասիոմ» ըսուած դեղին համար, որ սպանիչ թոյն մըն է, և որ պիտի գրաւուի։ Այս գնումներն ու գրաւումները պիտի կատարուին մասնաւոր յանձնաժողովի մը կողմէ, զոր կը կազմեն Փէրիգ Պօնկովսքի փաշա, դեղագործ Տաննի էֆ., միրլիվա Հիւսամէտտին փաշա, Բժշկական վարժարանի դեղագործ Րէֆիգ փաշա եւ նոյն վարժարանին ուսուցիչ գօլ-աղասը Մուսթաֆա էֆ.։ Այս յանձնաժողովը արդէն նիստ գումարած է Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ եւ կայս. հրամանաւ յառաջ կայս. Փահրէց մատուցած է իր խորհրդակցութեանց արդիւնքը՝ ի մասին իր կատարելիք պաշտօնին գործադրման եղանակին։ Հիմայ, քննիչները մայրաքաղաքիս դեղարանները կ'այցելեն եւ կը գրեն բոլոր անոնց ունեցած «քոքոտիլաթ տը սուտ»երը։ Դեղագործները պիտի յանձնեն մէյմէկ գիր՝ որով պիտի յայտնեն թէ իրենց դեղարանին մէջ գտնուած այդ կարգի դեղերը յանձնած են։ Միեւնոյն ատեն կը գրաւուին «սիանիւռ տը բոթասիոմ»ը, որուն մասամբ եւս արգիլուած է։ Կը յուսացուի որ քննիչները մէկ քանի օրէն աւարտեն իրենց այցելութիւնները մայրաքաղաքիս բոլոր դեղարաններուն մէջ, որոնց թիւը 270է աւելի է։ Քննիչները պիտի այցելեն միեւնոյն նպատակաւ՝ դեղարաններէն և դեղավաճառոցներէն զատ, Մըսըր Չարշըի խանութները, փերեզակները, լուսանկարչական աշխատանոցները, ներկարանները եւ ոսկերիչներու խանութները։ Վերայիշեալ դեղերը կայս. Բժշկական վարժարանը պիտի դրուին ի պահ։ «Քոքոտիլաթ տը սուտ»ը՝ ամփոփ ընդունարաններու մէջ դրուելով քաղաքէն դուրս պիտի ղրկուի, մասնաւոր յանձնաժողովի մը ներկայութեան։ Հոն, ածուխի փոշիին և երկաթի աղոցուքին հետ պիտի խառնուի, պիտի այրուի, եւ այսպէս երկաթի ագիի պիտի վերածուի։ Գալով «սիանիւռ տը բոթասիոմ»ին, մեծ տակառներու մէջ պիտի լեցուի, ջուրի հետ պիտի խառնուի, աւելցնելով նաև տանր մէջ «սիւլֆաթ տը ֆէռ»ի անհրաժեշտ նախազգուշական միջոցները, անհետացնելու համար «սիւլֆ օթանօ հիտրիք»ը եւ այսպէսով «քլորիւռ տը բոթասիոմ»ի պիտի վերածուի։ Թունաւոր նիւթին մնացեալ մասը ծովը պիտի նետուի և կամ հողին մէջ պիտի թաղուի։

ԲԵՐԱՅԻ Ցունաց գրական Սիլլոգոսին 43րդ տարեդարձը տօնուեցաւ անցեալ օր, նախագահութեամբ Ցունաց Տ. Եաքիմ Պատրիարքին որ իր շուրջն ունէր Մետրոպոլիտներ եւ եկեղեցականներ։ Ներկայ էին նաև հելլենական դեսպանը եւ դեսպանատան Բ. թարգմանը եւ խուռն բազմութիւն մը։ Պ. Հաճի Խրիսթօ բանախօսութիւն մը կարդաց՝ Համերոսի դարաշրջանին վրայ։

ԱՅ-ՍՏԷՖԱՆՈՍ գիւղը, կը գրէ «Լ. Հէրըլտ», տեսարանով եւ յառաջադէմ փոխուած է։ Գեղեցիկ եւ նոր ճամբաներ շինուած են և սալայատակուած, մանաւանդ Հալգալը, եկեղեցի, կայարան եւ փարոս առաջնորդող ճամբաները։ Ամէն տեղ ծառեր տնկուած են, եւ լուսաւորութիւնն ու ոռոգումը կանոնաւորապէս կը կատարուին։ Եւ այս մասին ջանքերը ի վեր կը հանէ տեղւոյն թաղապետութեան նախագահ Սալիհ էֆ.ի, որ գիւղին գեղեցկացման կ'աշխատի տասը տարիէ ի վեր։

ՈՃԻՐ. ԱՐԿԱԾ ԵՒՆ.

ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ.—Աուշի Իրիկեան, Պոլիս, Եէնի ճամի, Բեզզիմ էֆ. դեղավաճառանոցին բնակիչ Էօմէր՝ ճաշէն վերջը իր վաճառատունը վերադառնալուն, ուրիշ բնակիչ մը՝ Գամպուռ անուն՝ անոր սեղանն ներս կը մտնէ վաճառատունէն, եւ միւսին վրայ յարձակելով դաշոյնի հարուած մը կուտայ ալ ուզելն։ Պատճա՞ռ, աւասիկ.— Էօմէր վերջերս իր ծննդավայրը երթալուն՝ իր տեղը դրած էր Գամպուռը։ Երբ վերադարձաւ՝ ուզեց նորէն իր տեղը, բայց Գամպուռ մերժեց, ասոր վրայ Էօմէր 10 ամփ տուաւ, եւ Գամպուռ ելաւ գնաց մաքսատուն բեռնակրութիւն ընելու։ Բայց տեսնելով որ անգործ կը մնար, յիշեց իր գործը, եւ միտքը դրաւ սպաննել Էօմէրը։

ՍԻՐՈՅ ՈՒԺԸ.—Սելանիկի մէջ վերջերս հրեայ երիտասարդ գործաւոր մը՝ առտու մը իր տունէն դէպի աշխատավայր երթալուն՝ սրտի կաթուածէ յանկարծամահ կ'ըլլայ։ Այս երիտասարդը, նշանուած էր մէկ քանի տարիէ ի վեր պարկեշտ եւ գեղեցիկ աղջկան մը հետ, զոր կը սիրէր եւ որմէ կը սիրուէր, աւա՜ղ. աղջիկը կը սիրէր զինքը ա՛յնքան որ ինք ալ մեռաւ, եւ ի՞նչ ըրաւ, դաշո՞յն մը մխեց կուրծքը, թո՞յն առաւ, ինքզինքը ծո՞վը նետեց, ո՛չ այս ո՛չ ալ այն, հապա պարզապէս, իր սիրականին մահուան պատճառած ցաւը ա՛յնքան սաստիկ էր որ մէկ երկու ժամ վերջը ինքնիրեն մեռաւ...։

ՓԱՆՏԻԼԼԻԻ աղջիկ, կիրակի օրը մակոյկ մը շրջեցաւ, որուն մէջ գտնուողները՝ Օրթագիւղցի երկու հայ կիներ՝ Աննա եւ Սրբուհի՝ եւ երկու տղաք ծովը ինկան, բայց օգնութիւն հասնելով ազատեցին զանոնք։

ՀՐԴԵՀ

Երէկ, ժամը 10ին, Էտիրնէ Գափուի կողմը, Սալմաթոմրուքի մէջ, Գասրիյէ թաղը՝ Պաղչէպան օղլու փողոց, Հանիֆէ հանըմի սեփական և կօշկակար Իսրայիլ անուն յոյնի մը վարձքով բնակած փայտաշէն տան վերի յարկէն հրդեհ ծագեցաւ, և միայն այդ վերի յարկը այրելէ ետքը կարելի եղաւ մարել։ Հրդեհը ծագում առած էր կօշկակարին կնոջ արդուկին մէջ կրակ գնելու ատեն կայծի մը ցատկելէն։ Տեղւոյն քոմիսէր Մուսթաֆա էֆ.ի և քոմիսէր Նուրի էֆ.ի ջանքերը հրդեհին առաջքը առնելու համար՝ գնահատուած են։

ԿԱՅՍ. ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կայս. Բժշկական Ընկերութիւնը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել իր անդամներուն թէ յառաջիկայ ուրբաթ օր 18/1 յուլիս կէս օրէն ետքը ժամը 4 ու կէսին նիստ մը տեղի պիտի ունենայ ընկերութեան կեդրոնատեղին մէջ։

150,000 ՈՍԿԻԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՄԸ

Ինչպէս գրած ենք արդէն, Գաւառայի մէջ վերջերս պատահած հրդեհէն, ի մէջ այլոց Ուէթըրն ապահովագրական ընկերութիւնը՝ 10,000 ոսկիի վնաս մը ունէր։ Բավալայէն կ'իմացնեն թէ այս գումարը նոյն ընկերութեան Թուրքիոյ ընդհանուր ներկայացուցիչ Գռանիկ էֆ. Աստուածատուրի կողմէ ա՛յնքան փութկոտութեամբ և ա՛յնքան բարեխղճութեամբ հատուցուեր է որ, իբր հազուադէպ պարագայ մը կ'արժէ ի վեր հանել։ Արդարեւ, Գռանիկ էֆ. Աստուածատուր՝ որ հին ատենէ ի վեր ապահովագրական գործեր կը վարէ հոս, իր գործունէութեամբ, և իր գնահատելի մէկէ աւելի յատկութիւններով՝ ո՛չ միայն հասարակութեան վստահութիւնը շահած է և լաւ դիրք մը գրաւած, այլեւ մեծապէս նպաստած է իր ներկայացուցած ընկերութեանց գործառնութիւններուն։

Իրաւ է թէ իր անունը շատ անգամ չի յիշուիր թերթերու մէջ, բայց չէ՞ որ գործերը, և ինչպէս ըսուած է, թուանշանները ամէնէն աւելի պերճախօս ապացոյցներն են ձեռնարկի մը կարեւորութեան և մեծութեան։ Արդ, կը բաւէ յիշել միայն թէ Աստուածատուր էֆ.՝ քսանհինգ տարուան միջոցի մը մէջ՝ ի դիմաց իր ներկայացուցած ընկերութիւններուն 150,000 ոսկիի հատուցում մը ըրած է մեր հրապարակին վրայ, պատկառելի գումար մը արդարեւ, որ վարկը բարձրացնելու կը ծառայէ ս. և. է ապահովագր. գործակալութեան։

ՀԵՌԱԳԻՐ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՕՓԼԷՆ
(«Սուրհանդակ»ին հաղորդուած)

ՃԱՊՈՆՑԻՆԵՐԸ
ԼԻԱՕ ԵԱՆԿԻ ՎՐԱՅ ԿԸ ՔԱԼԵՆ

ՆՈՐ ՆԱԻԱՄԱՐՏ
ԲՈՐԹ ԱՐԹԻՒՐԻ ԱՌՋԵՒ

ԾՈՎԱԿԱԼ ՈՒԽԹՈՄՍՔԻ
ԵՒ
750 ՌՈՒՍ ԽՂԴՈՒԱԾ

ԲԸՆՏԸՐՕՊՈՒՐԿ, 27 Յունիս.—Զօր. Զախարօֆ ընդհ. սպայակոյտին ուղղած հեռագրի մը մէջ կ'ըսէ.— Յունիս 26ին Ճաբոնական բազմաթիւ զօրքեր Վաֆանկուի հիւսիսային կողմէ մէկ կառանէն յառաջացան դէպի Չիթանլինի կիրճը, լեռներուն մէջէն անցնելով։ (Չիթանլինի կիրճը կը գտնուի Սիւյէնի-Բաշխոյ ճամբուն վրայ։) Հաւկցուած է թէ թշնամին սկսած է իր յառաջխաղացութիւնը Լիաօ Եանկի մեծ ճամբուն վրայ եւ թէ Յունիս 26ի առաւօտ Թեւավարըզա հասեր է։ Կարգ մը մանր ընդհարումներ տեղի ունեցած են։ Հաւանաբար Եանթսւքովսքի վիրաւորուելով գերի բռնուած է ինչպէս նաև մեզ. Ուխքով եւ երեք պատգարակիրներ։ Երկու արձակազէններ բռնուած, տեղակալ մը և 13 արձակազէններ վիրաւորուած են։

—Աժանս Ռիւս Լիաօ Եանկէն կ'իմանայ երէկուան թուականով.—Ճաբոնական երկրորդ զօրաբանակը, որ հարաւէն կուգար Զօր. Օքուի հրամանատարութեամբ, ետ քաշուեցաւ ամբողջ գծին վրայ։ Զօր. Օքու կը թուի թէ ետ կեցած է միանալէ Զօր. Քուրոքիի որուն զօրքերը գրաւած են Մօտնսյօնը։ Լիաօ Եանկի շրջանակին մէջ ամէն բան հանդարտ է։

— «Պիրժէվիյա Վէտամօսթի»ի թղթակիցը Լիաօ Եանկէն կը հեռագրէ թէ Բորթ Արթիւրէն հետեւեալ հեռագիրը ստացած է, Յունիս 26 թուականով։ (կէս օրէն վերջը ժամը 5) — Մեր նաւատորմիղը նաւամարտ մը բանալեցաւ թշնամիին հետ։ Բերդաքաղաքին պաշարումը կատարեալ չէ։ Ճաբոնական զօրքերը Բորթ Արթիւրէն 14 վերստ հեռու կը գտնուին։ Տեղւոյ ճամբով հաղորդակցութեան կը հասնի Բորթ Արթիւր։

—Ծովակալ Թոկոյի ծանուցած նաւային պարտութիւնը հաստատող որ եւ է պաշտօնական հեռագիր հասած չըլլալով տակաւին, Բետերսպուրկի մէջ հիմայ կը սկսին յուսալ թէ որուած լուրը հիմն չէ։

ՆԱՍԻՕՆԱԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ
(«Սուրհանդակ»ին հաղորդուած)

ԼՈՆՏՈՆ.—Թօքիօյէն կը հեռագրեն թէ հինգշաբթի օրը Բորթ Արթիւրի առջեւ ընկղմած ռուսական մարտանաւը «Բոլթավա» զրահաւորն է, որ 10,960 թոնօ տարողութիւն ունի։ Կ'ըսուի թէ 750 հոգի ծավալուցին եղած են։

—Թօքիօյի մէջ զրոյց կը պտտի թէ ծովակալ Ուխթոմսքի, Բորթ Արթիւրի ռուսական տորմիղին հրամանատարը, սպաննուեր է Բորթ Արթիւրի վերջին նաւամարտին մէջ։ Պաշտօնական տեղեկութիւն չկայ։

—Թօքիօյէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ նոր նաւամարտ մը տեղի ունեցեր է Բորթ Արթիւրի առջեւ։ Արդիւնքը յայտնի չէ։ Զինուական աղբիւրէ կը ծանուցանեն թէ Ճաբոնցիները յաղթուեր եւ հինգ մարտանաւ ծանրապէս վնասուեր են։

—Թօքիօյէն լուր կուտան թէ ծովակալ Թօկօ տեղեկագիր մը ղրկած է որուն մէջ կ'ըսէ որ Լիաօ Թունկի թերակղզին կատարելապէս պաշարած է։

—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Օքուի և Նօծուի զօրավարներուն յառաջապահները միացեր են Քայբինկի մօտերը։ Զօր. Շթաքէլպէրկի զօրաբանակը խիստ տագնապալից կացութեան մը մէջ կը գտնուի, կ'ըսեն։

—Զանազան տեղեկութիւններ կ'ըսեն թէ՝ Զօր. Քուրոբաթքին որոշեր է Լիաօ Եանկէն ալ անդին քաշուիլ, հոն օգնական զօրքի սպասելու համար։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԷՆՆԱ.—Այս շաբթու ընդհանուր յարձակում մը կը սպասուի Բորթ Արթիւրի վրայ։

ԼԻԱՕ ԵԱՆԿ.—Օքու եւ Քուրոքի զօրավարները միացած, մեծ զօրաբանակ մը կազմած են։ Մեծ ճակատամարտ մը մօտալուտ է։

ԼՈՆՏՈՆ.— Չիֆուէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Զօր. Քուրոբաթքին հասկընալով որ չպիտի կրնայ դիմադրել Օքուի, Քուրոքի և Նօծու զօրավարներու զօրաբանակներուն, կը խորհի Խարպին քաշուիլ, անձրեւներու եղանակը հոն անցընելու համար։

—Բետերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ մասնաւոր պաշտօնատարներ ղրկած են Պերլին, ռուսական նոր փոխառութեան մը մասին տեղւոյն սեղանաւորներու հետ բանակցելու համար։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանիա ալ որոշեց մարտանաւ մը ղրկել Հայիթի, իր դեսպանին եղած նախատանքին գոհացում պահանջելու համար։

ՔԻԼ.—Էտուըրտ թագաւորը և Վիլհէլմ կայսրը այցելեցին նաւագործարանը և ճաշեցին «Քայզէր Վիլհէլմ» զրահաւորին մէջ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

Այս գիշեր ուշ ատեն հետեւեալ հեռագիրները հաղորդուեցան մեզի.

ԱԺԱՆՍ ՖՈՒՌՆԻԷ

ԲԱՐԻԶ, 28 Յնս.—Բետերսպուրկէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսները ծանր ձախողութիւն մը մատնեցին Զօր. Քուրոքիի բանակին ալ թեւը և բազմաթիւ հրացան գրաւեր են։

—Զրոյց կը պտտի թէ հինգշաբթի օրուան նաւամարտէն վերջը, Բորթ Արթիւրի նաւատորմին նաւահանգիստ չէ դարձեր, այլ իր յառաջխաղացութիւնը շարունակեր է դէպի հարաւ։

—Զօր. Միշչէնքօ յաղթեց Ճաբոնցիներուն ծանր կորուստներ պատճառելով անոնց։

ԲԱՐԻԶ.—Կը հաստատուի այն լուրը թէ Զօր. Միշչէնքօ Եալուի արեւմտեան կողմը ծանր ձախողութիւն մը մատներ է Ճաբոնցիները։ Ճաբոնական կորուստները խիստ ծանր են։ Ճաբոնցիները 12 ժամ շարունակ նահանջեր են, Ռուսերէն հալածուելով։

—Վլատիվոսթօքի Նաւային Գրասենեակու Ատեանը պատերազմի գրաւուած նիւթ հռչակեց անգլիական «Աթլանթա» շոգենաւը, որ բռնուած էր Վլատիվոսթօքի նաւատորմին կողմէ, հանքածուխ փոխադրած ատեն։

ԱԹԷՆՔ.—Դիւ-ծովակալ Կալրոօն, Միջերկրականի ֆրանսական նաւատորմին հրամանատարը, Պիրէոսի մէջ մեծ հացկերոյթ մը տուաւ Յունաստանի թագաւորին և թագուհիին ի պատիւ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Եգիպտոսի Խտիվը Լոնտոն կը սպասուի յուլիս 10ին,

ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՕՓԼԷՆ

(Քոնսթանթինօբլի հեռագրական գործակալութիւնը այս գիշեր ոևէ հեռագիր չհաղորդեց ։)

ՓՈՒՔՉՈՒՆՃՈՒՔԻ ՄԷՋ

«Սուրհանդակ» կը ծախուի Փէտէի Միքէ աղային խանութը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՓՈԽՈՒԵԱԼ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ		93.13
Ամենէն բարձր գինը		93.15½
Երէկուան վար գինը		92.28
ՌՈՒՄԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ		
Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ֆր.	121.75
Երէկուան բարձր գինը		121.87½
» վար »		121.
Քարաֆ	»	510.
Էմիրպէէն Քրէտի Ֆօնսիէ	»	281.
Լօրիում	Ֆր.	48.50
Շիրքէթը Խայրիյէ	Լ. Օ.	30.
Պանք Նաս. Կրէտ.	Ֆր.	439.
Թրամվայ բաժնեթուղթ	Լ. Օ.	6.5
» պարտաթուղթ	Ֆրք.	482
Թրանվայ	Ֆր.	105.
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ		
Մէճիտիէ արծաթ	Ղշ.	108.12
Անգլիական ոսկի		109.38
Ֆրանսական ոսկի		87.13
Քրիմից		51.05
Բոլ		90.15
Րուպլի թղթադրամ		8.64
Լոնտոն 3 ամիս		110.32½
Բարիզ		23.75

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ 27 Յունիս	
Քրէտի Լիոնէ	1122.
Իտալ. Ռանթ	104.35
Օսմ. Մաքս	462.
ԼՈՆՏՈՆ, 27	
Օսմ. քօնս. իւնիֆիյէ	84.50
Անգլ. գօնս.	90.
Պանք Օթթոման	13.37
Չէք Բարիզի վրայ	25.31
ՎԻԷՆՆԱ 27	
Րուս. Երկթ.	127.75
Օսմ. Րէժի	340.
ՊԵՐԼԻՆ 27	
Րուս. Երկթ.	127.
Անատ. »	98.10
Փոխանակագիր Լոնտոնի վրայ	20.28

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Յարութիւն էֆ. Պապաեանի ընդ. Օր. Արմենուհի Յ. Դարաքէօզեանի ամուսնութեանն առթիւ հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են.

Տէր եւ Տիկին Տօքթ. Ղազարոսեան 240 ղշ., Յակոբ էֆ. Յ. Յակոբեան 216 ղշ., Արշակ էֆ. Էքսէրճեան և Պօղոս էֆ. Ճամճեան 108ական ղշ.։

Նոյնպէս Կարապետ էֆ. Գ. Ֆրէնկեանի ընդ. Օր. Քրիստինէ Գ. Տէօքմէճեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի 108 ղշ. նուիրած է Հիւանդանոցիս Յարութիւն էֆ. Բէօմիւրճեան։

* *

Հանգուցեալ Միքայէլ էֆ. Յակոբեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ Օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Սեդրաք էֆ. Բասմաճեան ի Կարին։

Հանգուցեալ Տիկին Պէտրիս Բիւրքճիւղեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցիս Տէր եւ Տիկին Սարգիս էֆ. Եալըզճեան ի Մանչեսթըր։ (Կնիք)

ՅՈՎՍԷՓ ԻԶՄԻՐԵԱՆՑ ԳՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Յովսէփ Իզմիրեանց Գրական Յանձնաժողովը առաջիկայ 1905 տարւոյ մրցանակին համար ներկայանալի երկասիրութեանց նիւթն ինքն որոշած եւ 1903 Նոյեմ. 6 թուակիր «Պաշտօնական Ծանուցմամբ» հրատարակած էր՝ յԱզգ. լրագիրս, սակայն այդ նիւթին համապատասխանող միայն մէկ գործ ներկայացած ըլլալով ցարդ, հարկ դատուած է կրկնել նոյն ծանուցումը.—

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Յովսէփ Իզմիրեանց Գրական Յնձժղվ.

Յովսէփ Իզմիրեանց Գրական Յանձնաժողովը, առաջիկայ 1905 տարւոյ մրցանակին համար որոշեց 1901 ապրիլ 28ի հրահանգին Ե. յօդուածոյն համեմատ ներկայանալի երկասիրութեանց նիւթին որոշումն ինքն ընել, յուսալով այսու աւելի արդիւնաւոր ընթացք մը նախապատրաստած լինել։

Որոշուած նիւթն է, որդի Հայերէնի բառարանի համար նախապատրաստական նիւթերու հաւաքածոյ կազմել, իւրաքանչիւր բառին հանդէպ բառաբանական ստուգաբանութեան տեղեկութիւններով, եւ մանաւանդ ծագման եւ կիրառութեան մասին բացատրութիւններով։

Յանձնաժողովս նկատի առնլով նիւթին ընդարձակութիւնը, որոշեց զայն երեքի բաժնել, եւ իւրաքանչիւր մասին համար մրցանակի բաժին մը յատկացնել։ Երեք բաժիններն են.

Ա. Նոր շինուած կամ ծագած եւ

նոր առում սասցած եւ հին Հայերէնէ նորագիւտ բառեր եւ ոճեր.

Բ. Արեւմտեան գաւառաբարբառներու բառեր եւ ոճեր։

Գ. Արեւելեան գաւառաբարբառներու բառեր եւ ոճեր։

Վենետիկի Աւձեան բառարանին վերջին տպագրութիւնը իբր հիմ ընդունուած է։ Աշխատութիւնները նոր և ձեռագիր պիտի ըլլան եւ յստակ գրուած։ Արդէն տպագրեալ աշխատութիւններ նոյնութեամբ չեն կրնար առաջարկուիլ, բայց եթէ նոր յաւելուածներով ճոխացած ըլլան։ Բերականական տեղեկութիւններ եւ բացատրութիւններ իբր գնահատելի առաւելութիւններ պիտի նկատուին։

Աշխատութիւնները պէտք է յղուին առ Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրն, ի Կ. Պոլիս, մինչեւ 1905 տարւոյ փետրուարի վերջը։

Եթէ երբէք բառ նախնի ավորութեան անշառ նիւթի վրայ երկասիրութիւններ յղուած գտնուի, անոնք բառ պարունակ եւ արժանաւորութեան կամ բացառիկ մրցման մը նիւթ պիտի կազմեն եւ կամ յաջորդ մրցանակին պիտի պահուին։ Այս ատրակ երկերը եթէ տպագիր են, երեքական օրինակ, իսկ եթէ ձեռագիր են, մէկ օրինակ պիտի յղուին, բայց յստակ գրուած։

Ցանձնաժողովոյն յղուած բոլոր աշխատութիւններ, մրցանակ ընդունին կամ ոչ, ետ չեն դարձուիր։

14/27 յունիս 1904 [Կնիք]

ՀԻՋԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Հիճազի երկաթուղւոյն Հայֆայի ճիւղին վրայ երկաթեայ հինգ մեծ կամուրջներ պիտի շինուին։ Անոնք որ սոյն կամուրջներուն շինութիւնը ստանձնել կ'ուզեն, ամսոյս 14էն սկսեալ կրնան դիմել Հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնատան մասնագիտական դիւանն և բրօկրամը առնել։ Նուազուրդի մասնակցողները պէտք է որ իրենց ներկայացուցած գործարանին կողմէ վաւերացեալ փոխանորդագիր մը եւ 50,000 Փր.ի երաշխաւորութեան համար ալ պանքայի մը կողմէ երաշխաւորագիր մը ցոյց տան։ Նուազուրդի համար ալ Ցլս. 9[22ի Դշ. օրը ծանծրացոյն յանձնաժողովին պէտք է դիմել։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ

ԱԶԴ.—Հանր. Պարտուց Վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ չորս հարիւր վաթսուն մեծ չէքի կողնիսփայտի հայթայթումը, ցուցուած նմուշին համաձայն։ Փաթեթը, Պոլիս, Օսմ. Հանր. Պարտուց պիտի յանձնուին անծախս։

10 չէքի՝ կեդրոնի վարչութեան համար։

250 չէքի՝ միշտ անծախս՝ դրոշմաթուղթի տպարանին համար։

30 չէքի՝ անծախս՝ Չկնորանին համար,

170 չէքի՝ անծախս՝ Գասըմ-Փաշայի ալ մթերանոցին համար։

Առժամեայ նուազուրդը տեղի պիտի ունենայ 19(2 յուլիս, չորեքշաբթի օր, կէսօրէն առաջ ժամը 2էն սկսեալ՝ մինչեւ կէս օրէն ետքը ժամը 3։

Վերջնական նուազուրդը տեղի պիտի ունենայ առ նուազն 3 % զեղչով մը՝ առժամեայ նուազուրդին փակումէն վերջը մինչեւ երեք օր։

Երրորդ օրը՝ 22/5 յուլիս՝ դիմումները պիտի լսուին մինչեւ կէս օրէն ետքը ժամը 3։

Այն անձերը, որոնք կ'ուզեն մասնակցիլ նուազուրդին, պարտին Վարչութեան Կեդր. դրամարկղը ի պահ դնել. էլլը երաշխաւորութեան գումար, իրենց ընելիք հայթայթումին հարիւրին 10ը՝ հնչուն դրամով։ Խնդրագիրները պէտք է մատուցուին Կեդր. Վարչութեան կնքուած պահարանով։

Ցանձնառութեանց պայմաններուն այս օրուընէ սկսեալ կարելի է տեղեկանալ Խնայողութեան դիւանին մէջ, կէս օրէն առաջ ժամը 2էն սկսեալ մինչեւ կէս օրէն ետքը ժամը 3։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

10/23 յունիս 1904(1320

ԱԶԴ.—Օսմ. Հանր. Պարտուց Ընդհ. Տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու հասարակութեան թէ՝ կարելի է 2½ ղրշ.ի փոխարէն դրոշմաթուղթ վաճառողներէ գնել դրոշմատուրքի նոր կանոնագիրը, որ մայրաքաղաքիս մէջ գործադրութեան պիտի դրուի յառաջիկայ յուլիս 1/14էն սկսեալ։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

3|16 յունիս 1904(1320 15—10

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ
ՊԵՐՊԷՐԵԱՆ ԵՒ ԳԱԳՄԱՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Սուլթան համամ, թիւ 7, Սինկէրի մաանաճիւղին դիմացը

Սոյն հանրածանօթ վաճառատունը, որ երբեմն ճանչցուած էր Մ. Հիւսէյինճեան և Ընկ. անունով և 20 տարիէ ի վեր մեծ համբաւ շահած է հարսանեկան մոմերու, Մկրտութեան հագուստներու և զինուորաբար կիներու և աղջիկներու գլխարկոյինութեան մէջ, այանգամ աւելի ընդարձակելով իր գործերը, վերակինեալ վաճառատունը փոխադրուած է։

Այս առթիւ կը ծանուցանէ պատ. հասարակութեան թէ՝ բոլորովին տարբեր եղանակով մը և աննախատեսի աժան գիներով և արագապէս կը պատրաստէ խիստ չքեղ և գեղեցիկ մոմեր կը ծախէ քօղեր, գլխարկներ, ափսէներ, ծանր քօղի անսակներ, ձեռնոցներ, երից, լամանի պալքէթներ։ Նոյնպէս ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ հագուստներու ճոխ տեսակներ. սիւզէնիի, պրոտէի, սաթէն լիւքսի և օթոմանի վրայ բանուած ընտիր պրոպրրով։

Կիներու գլխարկոյինութիւնը կատարելագործելու համար ամէն ջանք ի գործ դրուած է չնորհիւ առաջնակարգ մօտիստներու և ճոխ ապրանքներու, որոնք կը մրցին Բերայի ամէնէն մեծ վաճառատուներուն հետ։ ԿԷՍ ԺԱՄՈՒԱՆ մէջ կը պատրաստուին եւ կը յանձնուին ամենաընտիր գլխարկներ։

Վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ծաղիկներ, փետուրներ, էկրէթ. մետաքսէ փայլուն քրէթոյներ, ժապաւէններ, վուալներ, և մանչերու յատուկ ամէն տեսակ գլխարկներ, ժանեակներ, ժապաւէններ, խարձերու եւ կառնիթիւրներու ճոխ տեսակներ, բանժէ, Թաֆթա, մուսլին որ սուա, սաթէն լիպէրթէ, քրէբ անկլէ, թաւիշ, փիշու, կիներու և աղջիկներու վզնոցներ, քօրսէներ, ձեռագործի ամէն տեսակ ատրեւներ և զարդեղէններ, սալօններու ծաղկեայ էթաժէրներ՝ մեծ ատրեւներով պատրաստուած։

Դիմեցէք, և դժգոհ դուրս չպիտի ելլէք։

ՏՔԴ. Ց. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Մասնագէտ բժիշկ, մորթի, գաղղիական ախտի, այրերու եւ կիներու ծննդական գործարաններու եւլն. հիւանդութեանց

Ցեյեալ բժիշկը որ 15 տարի չարունակ պաշտօնավարած է Գասթէմոնիի նահանգին հիւանդանոցներուն մէջ, ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնները ամէնահատ տարածուած էին, եւ որ հինգ տարիէ ի վեր ալ Ներսէսի տղ. կարգի հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ասիստենտութիւններ կատարեալ եւ գործնական փորձեր կրած է, եւ այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին մեթոտներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է, Բերա, Պէօյիւք Բարմաք փողոց, թիւ 10, և կէսօրէն մինչեւ ժամը 11ը կը գտնուի Պահճէ գաբու Բիւյիւքեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ անվճար, հիւանդութիւններ, որչափ ալ հինցած ըլլան։

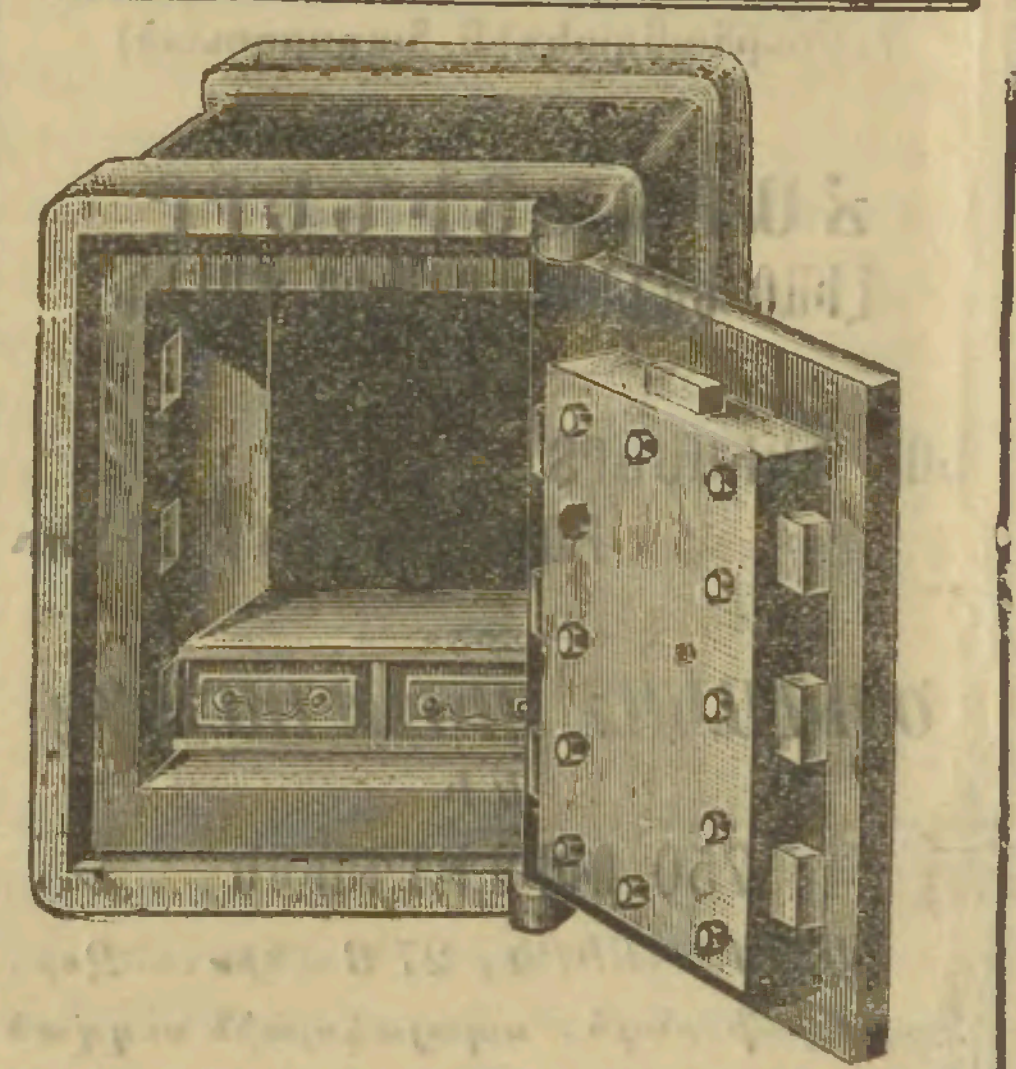
Ուրբաթ օրերը ձրի աղքատներ։100-23

ՌՈՏՈԼ
ԼԱՐԴԱԽԻՒՍ ԼՈՒԾՈՂԱԿԱՆ
RHODOL

Արտօնուած է Բժշկական եւ առողջապահական Ընդհ. Ժողովոյ կողմէ Ռոտօլ վարդի եւ բուսային նիւթերու պէս առողջութեան օգտակար տարրերէ բաղկացած է, համը անոյշ է եւ բոյրէ քաղցր, ու որոյ քանակութեամբ գորը ծածուելով ստամոքսի եւ աղիքներու անկանոնութիւններէ առաջ եկած ամեւական պնդութեան, բերնի լեղիութեան գլխու ցաւի եւ պառյայի թունչքին առաջքը կ'առնէ եւ ստամոքսին կողերը կը վարէ։ Ասոր հեղրին է Ոսն գարան Ազապլար ճառտէսի 5 թիւ «Միւրիւվվէթ» դեղարանին ատրը Նորկի Աբսոթալիտա։ Ծանօթ դեղարաններու մէջ 5 ղշ.ի կը ծախուի։

Գործածութեան եղանակը.—Զափահասները պէտք է երկու անուշի դգալ տանեն անկէ և գաւաթ մը ջուրի մէջ լեցնեն, եւ խմեն իրիկուններ պառկելու ատեն։ Իսկ պզտիկները՝ պզտիկ սուրճի դգալի չափ պիտի գործածեն.

20—10

Անգլիոյ ԹՈՄԱՍ ՍԻՒՏՄՈՐ Տան դրամարկղները, որոնք պողպատէ շինուած են, կատարելապէս կը դիմանան գողերու և հրդեհի դէմ։ Այս դրամարկղները անգլիական միւս դրամարկղներէն 40% աւելի աժան են։

Դիմել՝ Պ. Ճորճ Պէյքըր եւ Որդի, Խորասանճի խան, Սիրքեճի, Պոլիս։

Ֆիշմոր կրամարկղները կը գործածուին անգլիական կառավարութեան զանազան պաշտօնատուներուն եւ վարչութիւններուն կողմէ։

ՏԻ ԼՕՈՒ ՅՈՒՆԸՆ ԷՆՏ ՔՐԱՈՒՆ
(The Law Union & Crown)

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԸՆԿ.
Հրդեհի, Կեանքի և Արկածի դէմ
Հիմնուած 1825ին Լոնտոնի մէջ
Դրամագլուխ 1,500,000 Ա. Ո.
Պահեստի դրամ 4,800,000 » »
Ընդհ. Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ Ridley, Rowell & Co.
Ղալաթիա, Քէօյէօղլու խան թիւ 9-10

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ՛

NORTH BRITISH & MERCANTLE
ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1800ին

NORTHERN ASSURANCE COMP
ՈՐԹՀԸՐՆ ԻՇՈՒՐԸՆՍ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1836ին

Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի	Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	16,378771	» »	Պահեստի դրամ	6,227,900	» »
1902ի հասոյթը	3,628,617	» »	1902ի հասոյթը	1,447,400	» »

Այս ընկերութիւնքս աքաբար իրենց ընծայած բացարձակ վստահութեան հսկայ դրամագլխի և պահեստի գումարաց տեսակէտով հրդեհի էդմ ապահովագրութիւններ կ'ընդունին չէնքերու, կարասեաց, վաճառքի եւլն. ԽԻՍՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳՆՈՎ ԵՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ ՔԱՆ ՈՒՐԻՇ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.

Վճարմունք արդարութեամբ անմիջական եւ առատաձեռնութեամբ կը կատարուին

Մինչ այժմ հրդեհի վնասուց համար վճարուած գումար ԵՐԵՍՈՒՆ ԻՆՆՈՒ ԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆ Անգլ. ոսկին կ'անցնի

ՄԱՐԻԹԱՅՄ MARITIME INSURANCE Ci Lt

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 500000, ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 140000

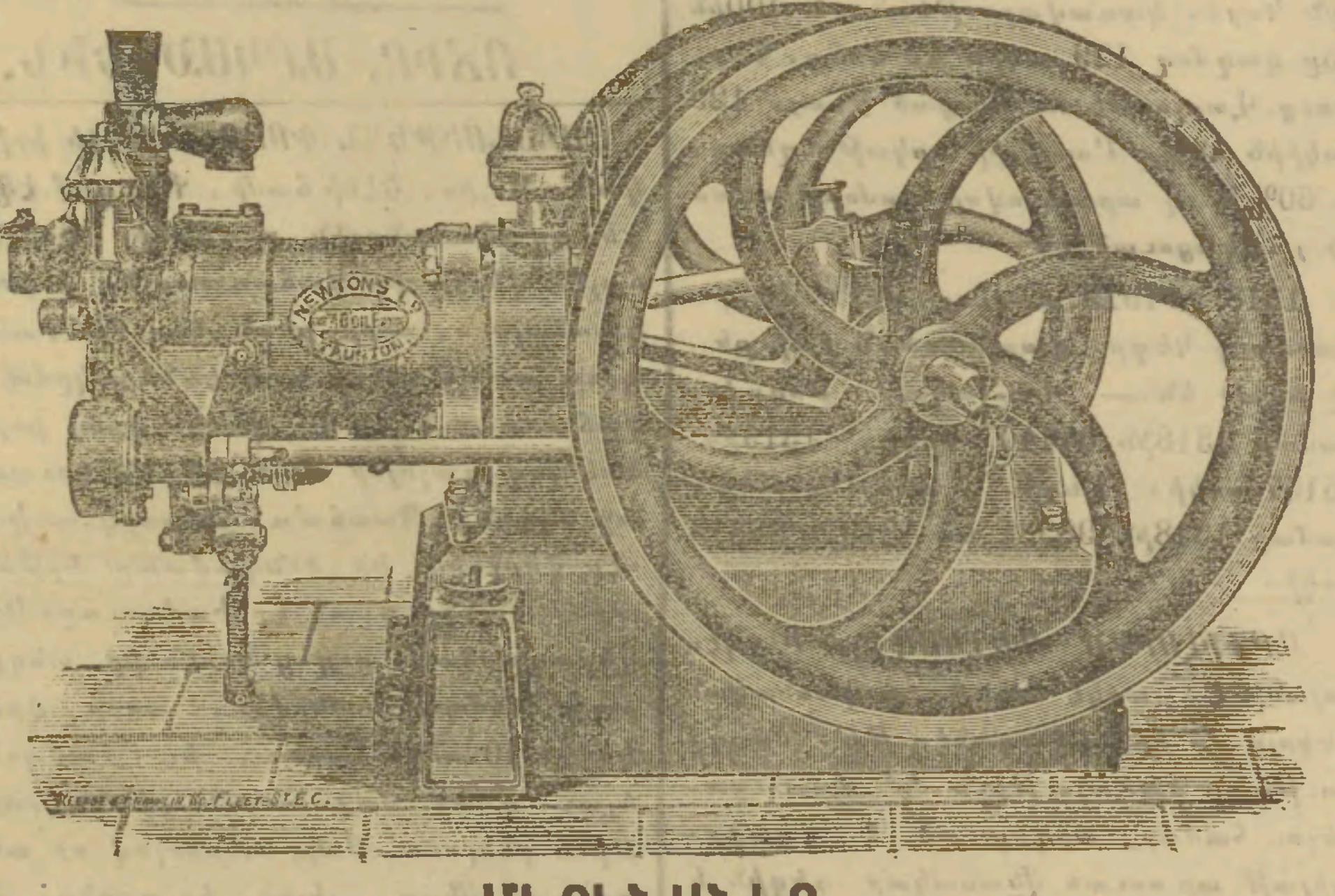
Այս ընկերութիւնն եւս չոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջ բեռցուած ապրանքներն և դրամածրարներն ինչպէս նաև ամենուրեք թղթատարով ղրկուած նչքերը խիստ չահաւէտ եւ օգտակար պայմաններով կ'ապահովագրէ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ, Գ. Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ.— Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալի Փաշա Խանթիւ 22։

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 մարտ 20ի Կայս. Ուքազով արտօնեալ կեդրոնատեղին Բեդերսպուրկ, իրեն յատուկ շէնքը։ Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կ'ընդունի ԿԵԱՆՔԻ վրայ, և ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐՈՒ, ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ, ցկեանս ապահովագրութիւն ՇՈԳԵԿԱՌՔՈՎ ԵՒ ՇՈԳԵՆԱՒՈՎ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ, ինչպէս նաև ՀԱՑԵԼԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՊԱԿԻՆԵՐՈՒ կոտրուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխն է ամբողջովին վճարուած	10,666,667	Փրգ.
Երաշխաւորութեան գումար աւելի քան	137,300,000	»
Ընկերութեան ապահովագրուողներուն վճարուած դրամագլուխ եւ վնասուց հատուցում	282,000,000	»
1902 տարւոյ մէջ գանձուած ապահովագին և տոկոս	54,000,000	»

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա,
Տնօրէն Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՐՄԻԶ

ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

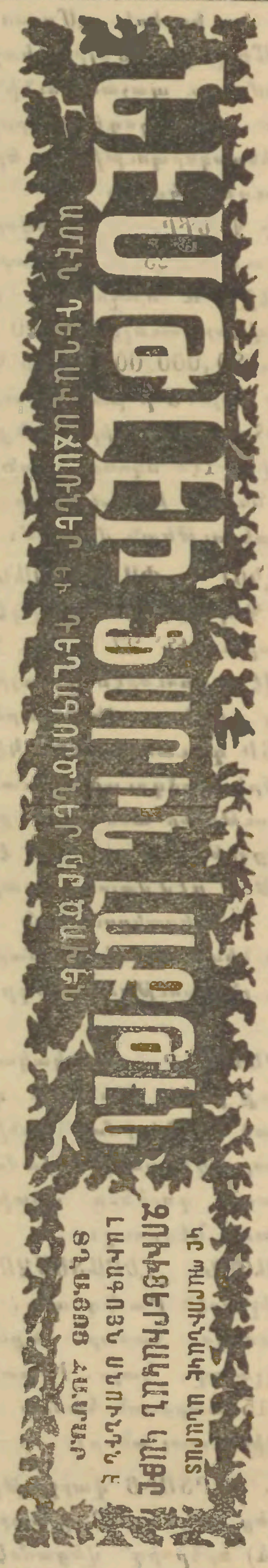
Երաշխաւորեալ առաջնակարգ անգլիական ապրանք։ Բարիւղով եւ կազով ամէնէն դիւրինկերպով չարժող մեքենաներ ամէնէն ընտիրը, եւ ինչ որ աւելի կարեւոր է՝ ամէնէն աժանն են։ Այդ մեքենաները մասնաւորապէս շինուած են Պաթումի քարիւղի գործածութեան համար։ Ամէն մեծութեամբ մեքենաներ կան, մէկէն մինչեւ 25 եւ աւելի ձիու ուժով։ Մանրամասնութեանց եւ գիներուն համար դիմել առ

ՏԵԱՐՔ ՃՈՐՃ ՊԷՅՔԸՐ ԵՒ ՈՐԴԻ
12 Խորասանճի խան, ՍԻՐՔԷՃԻ, ՊՈԼԻՍ,
Միակ ներկայացուցիչ ամբողջ Տաճկաստանի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ „ՏԸՊՐԻՃ"
"DUBRIDGE„ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
ՔԱՐԻՒՂԱՇԱՐԺ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ
(ՄՕԹԷՕՌ)

ԷՆ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆԸ,
ԷՆ ԴԻՄԱՑԿՈՒՆԸ
ԵՒ ԷՆ ԱԺԱՆՆ ԵՆ

1ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 500 ՁԻՒ ՈՒԺՈՎ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ԿԸ ՇԻՆՈՒԻՆ
ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.— Ղալաթիա, Թոմպանէ, թիւ 51
ԼՄՃԱՐԻՍԹԷՃ ԵՂԲՔ ԵՒ ԸՆԿ.

ԹԵՐԹՕՆ «ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի (106

ՄԱՐՍԷԼ
ԿԱՄ
Գաղտնիք Նոր Եորքի

8.

Ռոյ Բէռիէս.—Էհ, չիտակը ըսէ՞ք և ճիշդ նշանառութիւն։ Եւ հանքը ձեռք մնաց ալին։

Մարսէլ.—Այո՛, հանքի մասին ալ ուրիշ բան է՝ մէկը պահանջում մը չըրաւ։ Աթքինսի տրամադրութեան տակ գտնուող աւազակներն ալ ցրուեցան իրենց տիրոջը պատճառով վրայ։

Այդ պահուն Պարոն տը Կոնտօ՝ Ամերիկացիին հետ սալոն եկած էր։

Պ. տը լա Ռոյ Բէռիէս հարցուց.

—Ձեր հակառակորդը մեռա՞ւ գլնաւոր ըլլալէն առաջ ետքը։

Մարսէլ քիչ մը յետաձգեց պատասխանը, յետոյ Պ. տը Կոնտոյի հետ եկող ամերիկացիին դէմքը ուշի ուշով դիտելէ ետքը, ըսաւ.

—Ես ալ անկէ ի վեր մեռած ըլլալ կը կարծէի, բայց հիմա ա՛լ չեմ կրնար տանիկ ըսել։

Միւս ամերիկացին ալ իր կարգին ուշի ուշով Մարսէլի երեսը կը նայէր։ Մարսէլի ալ ուշադրութիւնը այդ մարդուն համար անտարբերեն պակաս չէր։ Եւ տակաւին երկուքն ալ իրար բարեւելու փափաք մը չզգացին բնաւ։

Դրամատէրը՝ չքաւեղանէն բերած ամերիկացին արդարեւ գեղեցիկ մարդ մը չէր։ Այս մարդը վեց ոտք բարձրութիւն ունէր, և դէմքը չատ աղեղ էր։ Մօրուք ունէր, այլ պեխերէ զրկուած էր, բան մը՝ որ իր տգեղութիւնը ա՛լ աւելի կը չեշտէր։ Բերանը՝ մեծ էր։ Դէմքին ինչքոփոխ կ'երեւար որ ազնիւ ըմպելիները սիրող մըն էր։ Բաց աստ, ձախ աչք չունէր։ Իսկ ասոր հակառակ՝ աջ աչքն ալ ա՛յնքան կատաղօրէն կը փայլէր, որ պարզապէս սարսափ կ'ազդէր։

Աթքինսի այս տգեղ կերպարանքը՝ նաղկանք կ'ազդէր զինքը դիտողներուն։ Բայց սակայն պատճառ մը չէր որ Էնէյթի մեծ յարգանք չվայելէր, անոր հետ. նմանապէս՝ ուրիշ երիտասարդ մը՝ որ Էնէյթի ընկերն էր։

Բայց Տալաէրիք և Պ. տը լա Ռոյ Բէռիէս՝ ընդհակառակն չատ համակրական ոճով մը չէին խօսեր կար անոր մասին։

Աթքինս՝ տեսնելով որ ամէն ոք իրեն կը նայէր, առանց չուարած ցուցնելու, ընդհակառակն մեծ գոռոզութեամբ մը կեցած էր և իր չուրջը կը դիտէր, այլ մանաւանդ՝ իր մէկ աչքովը Մարսէլը կը դիտէր չարունակ։

Ո՛չ մէկ խօսք հանած էր դեռ բերնէն, և ոչ մէկ ընթացք մը բանած։

Երիտասարդներէն՝ մէկը՝ կամաց ձայնով մը ըսաւ իր բարեկամ Պլամէ՞ոի.

—Այս մարդը փայտէ չինուած ըլլալուն՝ տասը ոսկիի կը խաղամ հետը։

Միւս երիտասարդն ալ՝ Աթքինսի չուրջը դառնալով՝ նշաններով կը հասկցնէր թէ այս փայտեայ արձանը չարժող զսպանակը ո՛րն էր։

Եթէ Ամերիկացին տեսած ըլլար ասոնք, ապահովաբար բաւնչքի հարուածով մը գետին պիտի տապալէր այդ երիտասարդը։ Բայց Աթքինս՝ այդ պահուն՝ իր ուշադրութիւնը Մարսէլի վրայ յառած էր։

Դրամատէրը՝ որ Մարսէլը Ամերիկացին ներկայացնելու փափաք մը ունէր միչտ,

—Պարո՛ն, ըսաւ, բարեկամս ձեզի ներկայացնելու համար ձեր թոյլտւութիւնը կը խնդրեմ։

Ամերիկացին՝ քթին տակէն, և ֆրանսերէն լեզուով.

—Ներկայացնելու պէտք չկայ, կը ճանչնամ տղէն, պատասխանեց։

Պ. տը Կոնտօ Մարսէլի դառնալով.

—Պարոն, ձեր թոյլտւութեամբը բարեկամս ձեզի պիտի ներկայացնեմ, ըսաւ։

Եւ տակաւին Մարսէլ՝ առանց սպասելու որ տը Կոնտօ իր խօսքը չարունակէ.—

—Ներկայացնելու պէտք չկայ, պարո՛ն, ըսաւ, մենք իրար տեսած ենք տղէն Ամերիկայի մէջ։

Մարսէլ այս ըսելով, կոմսը Պ. Աթքինս տը Մաոր Բուզէի դարձուց, նոյնը ըրաւ Աթքինս, ալնպէս որ փոխանակ երկու Ամերիկացիները իրար բարեւելու կռնակ կռնակի դարձան։ Մարսէլ ծխելու սալոնէն դուրս ելլելով դէպի պարտէզին սալոնը գնաց, Պ. Աթքինս ալ նորէն չքաւեղան վերադարձաւ, ուրկէ մեծ դժուարութեամբ յանձն առած էր բաժնուիլ՝ Պ. տը Կոնտոյի ազգականներուն վրայ։

Սալոնին մէջ գտնուող երիտասարդներէն մէկը ի տես ասոնց այս ընթացքին,

—Տարօրինակ բան չէ՛, մինչեւ երկրէն կուգան կոր, և տակաւին իրարու թշնամիի աչքով կը նային։

Միւս երիտասարդը.—Ես չըսի՞ որ այս մարդը փայտէ չինուած է, Հագին ալ ելլէ՝ նորէն բարեւ տալ չուզեր։

Պ. Տալաէրիք ծաղրանքով ըսաւ պառոն տը Կոնտոյին.

—Կը ցաւիմ, պարո՛ն, որ այսպէս երկու Ամերիկացիներ իրարու ճանչցնելու ձեր փորձին մէջ չյաջողեցաք։

Պառոնը վշտաբեկ՝

—Ես այս գործէն բան մը չեմ հասկնար կոր, ըսաւ։ Ո՞վ կը կարծէր որ տասնկ երկու իրարու հայրենակից և հարուստ մարդիկ իրարու թշնամի պիտի ըլլան եղեր։

(Շարունակելի)

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ» կը ծախուի Մեծ Կըզի, Նաւամատոյցի մեծ կազինոին քով՝ ծխավաճառ Մ. Սթավրիի խանութը։